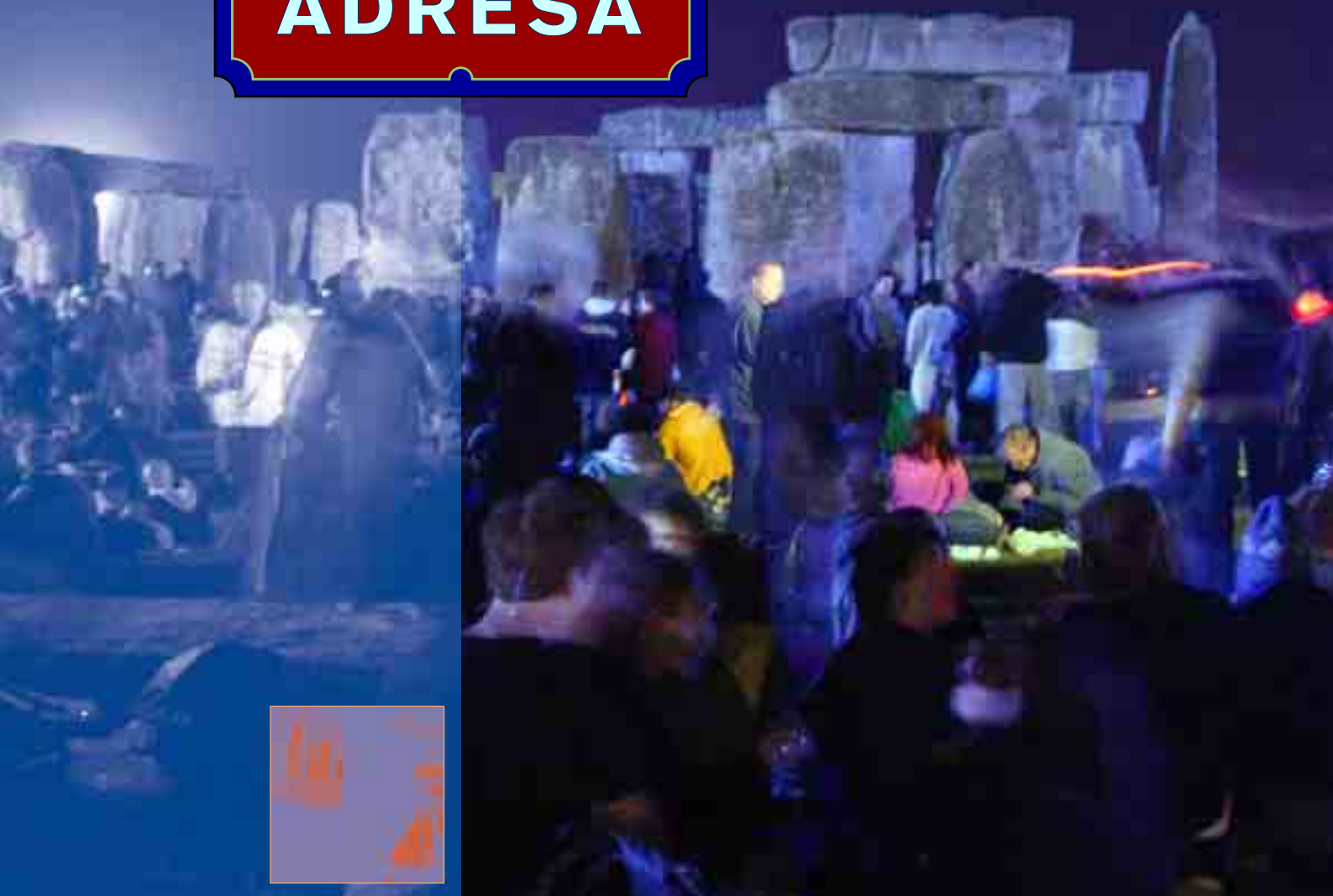
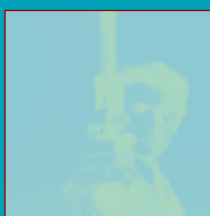

DOBŘÁ ADRESA

Z obsahu

Pravda se skrývá na páté straně

Extase o Erotikonu

Básně

Vandy Kuběnové,
Kateřiny Komorádové,
Tomáše Koloce
a Mária Polónyiho

Obsah:

O čem se (ne)mluví

Štěpán Kučera: **České internetové literární časopisy – Úvod** (4)

Michal Kliment: **Extase československého filmu – Erotikon** (10)

Ivo Fencel: **Drsný Harry jako náplast** (14)

Před Strží

Vanda Kuběňová: **Básně** (18)

Martin Groman: **Kvítky na tubetějce:**

Horáková prohlašuje, že chce uprchnout do zahraničí aneb O sledování nekomunistických politiků po únoru 1948 (24)

Kateřina Komorádová: **Jen tak, k sušenkám a čaji** (30)

Jakub Šofar: **Vymleto** (32)

Mário Polónyi: **Texty** (34)

Tomáš Koloc: **Slunovrat** (38)

Strž DA

Film: Michal Kliment: **Kinoautomat: Člověk a jeho dům** (52) /

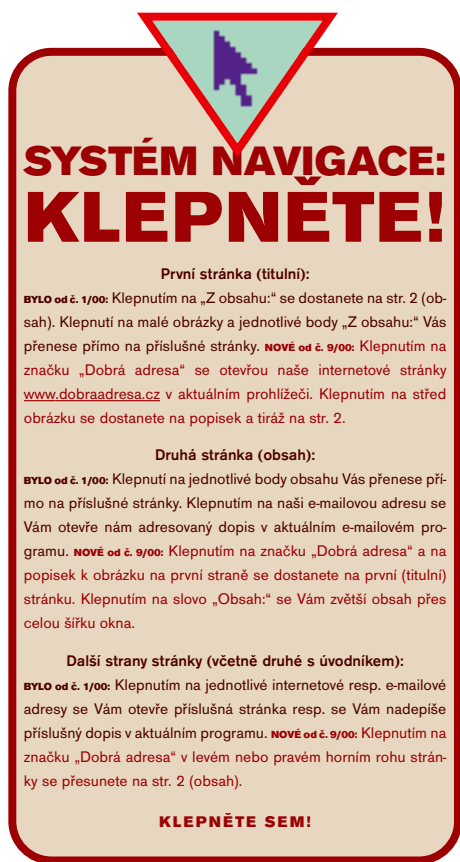
Literatura: Martin Groman: **Knižní skicář** (46) / Kateřina Bolechová: **Jak jsem jedla hlínu** (49) / Petra Hudcová: **Hoblování je řemeslo** (49) / Lukáš Krečmer: **Nenaplněná očekávání** (50) / Otto Hejnic: **Neradostné obrazy Bohumila Nusky** (50) /

Divadlo: Nikola Richtrová: **Divá Bára** (51) / Otto Hejnic: **Lodní deník: Kremlička, Typlt a houbový guláš** (52) /

Komiks: Jaroslav Balvín: **Prořvaný komiks** (54)

Na titulní stránce: Jan Turnoský, „Stonehenge“ (k básním na str. 38)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 7, ročník 8. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štěpán Švec. Zástupce šéfredaktora: Štěpán Kučera. Redakce: Václav Dvořák, Martin Groman, Kateřina Komorádová, Viki Shock, Jakub Šofar, Petr Štengl, Martin Vokurka, Pavel Voňka. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky a Nadace Český literární fond. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafín a FirstNet a. s.

**SYSTEM NAVIGACE:
KLEPNĚTE!**

První stránka (titulní):
BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevrou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):
BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětsí obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):
BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

Za Strží

Michal Šanda: **Z antikvariálních
banánovek** (56)

Petr Kersch: **Oddělené ložnice** (59)

Test Ivo Fencla: **Znáte mayovky?** (60)

Cannyho komiks (61)

Média:

Katka Komorádová: **Mediální (po)věstník
na červenec** (62)

Jiří T. Král: **Pravda se skrývá na páté
straně** (64)

Podobrazník Honzy Hanzla

Místo Bavoráka Wartburg a dva tisíce
(65)

Naši milí,

červencová Dobrá adresa je tak nabitá, že se musíme držet, abychom nepraskli. Nebudu zbytečně rozmnožovat další písmenka, vrhněte se do čtení a rozmnožujte si sami. Hezké léto!

Štefan Švec

P.S. Máme dalšího slovenského básníka, je to Mário Polónyi! Hurá!

báSeň
měSíce

Michal Šanda

* * *

chcete to zabalit?
říká prodavačka v nožířství
chci říkám já
a oba myslíme na košerák
ona s balicím papírem v prstech
já s nedočkavejma zápěstíma

O
čem
se
(ne)
mluví

České internetové literární časopisy

– Úvod

Kritické reflexe literatury na internetu představují podobný labyrint jako síť sítí sama – na úvod jsme z nich vybrali jednu řekněme poetičtější, a zároveň svým způsobem provokativní. Internet vstoupil do české literatury (a česká literatura do internetu) v polovině 90. let 20. století, doprovázený počáteční nedůvěrou a posléze velkými nadějemi optimistů a velkými obavami pesimistů – obě skupiny s navzájem protichůdnými pocity předpokládaly „významné přesuny z oblasti klasických tištěných médií na oblast e-knih a e-, případně i-novin a časopisů a brzký zánik jejich ‚papírových‘ variant.“² Na přelomu tisíciletí se ukázalo, „že se předpovědi nesplnily a internet si hledá svoje místo ve světě uměleckých produktů nejen jako nosič informace, ale i jako nový umělecký způsob vyjádření.“⁴

Literatura se dnes k uživateli internetu dostává prostřednictvím elektronických knihoven a archivů, webů klasických nakladatelství a tištěných časopisů, stránek jednotlivých autorů, weblogů, rozcestníků, portálů, literárních serverů nebo internetových literárních časopisů – a právě na tyto časopisy dále zaměříme svoji pozornost.

Nejdřív se pokusíme vymezit, co to vlastně znamená „internetový literární časopis“, protože žádná obecně uznávaná definice dosud neexistuje. Pak načrtne historii i současnost těchto periodik a podrobněji popíšeme jednotlivé tituly. Internetové magazíny totiž nezmiňuje *Slovník českých literárních časopisů*⁵ ani například Lubomír Machala ve svém *Přehledu současných českých literárních a literárně zaměřených časopisů*⁶ – a vzhledem k proměnlivosti mediální krajiny v této oblasti i vzhledem k obecnému problému ar-

„...domnívám se (...), že internet jako médium nepřináší do komunikace mezi autorem a vnímatelem vůbec nic nového, naopak: je to spíš návrat k prapůvodu tvorby. Vynálezem knihtisku se mezi autorem a čtenářem vytvořila mezera – dříve sice existovala literatura ručně opisovaná, její těžiště však bylo v tom, že ten, kdo ji tvořil, ji zároveň i interpretoval v reálném čase a prostoru. Bard nebo trubadúr přijel na nějaký dvůr, zarecitoval báseň, zazpíval píseň za doprovodu loutny, zatančil. Když ale v renesanci přišlo do módy vzdělání, zjistilo se, že trubadúrů je málo a že to všechno nestihnou objet. Pomocí tisku pak bylo možné text zakonzervovat a dodat všem, kteří o něj stáli. Internet je takový technický prostředek, který umožňuje pěstovat i onen původní způsob tvorby,“¹ říká spisovatel Petr Stančík neboli Odillo Stradický ze Strdic, mimo jiné autor u nás ojedinělého internetového projektu [HyperHomér](http://hyperhomer.cz)².

chivace elektronických médií hrozí, že některé tituly jednoduše zmizí. Dále se zaměříme na formální znaky internetových literárních časopisů (složení redakcí, financování, čtenost), specifika (využívání možností nabízených www, potenciální problémy nového média...), zvláštní pozornost pak věnujeme jejich vztahu k tištěným médiím.

Protože není k dispozici žádná odborná práce zabývající se přímo tímto tématem, budeme vycházet především z publicistických materiálů v tisku i na webu, které pak zkonfrontujeme přímo s názory a zkušenostmi vydavatelů internetových titulů. Vedle nich jsme oslovili taky přes dvě desítky osobností ze světa tištěné literatury – nakladatele a redaktory časopisů; citace bez uvedení zdroje tedy budou pocházet z naší, většinou e-mailové korespondence. Jsme si vědomi nebezpečí, které takový postup přináší: obraz internetového prostředí, vytvořený samotnými jeho protagonisty (resp. protagonisty „konkurenčních“ médií), musí být subjektivní a do určité míry zavádějící⁷. Proto se budeme snažit, pokud to půjde, dát prostor protichůdným pohledům a jejich vzájemné konfrontaci.

Nakonec zkusíme zodpovědět dvě otázky: nakolik české internetové literární časopisy využívají možností nového média a jakou roli hrají v kontextu současné české literatury.

Definice

„I kdybychom se vyzbrojili velkou vytrvalostí, houževnatostí a trpělivostí, a při brouzdání po internetu třeba i pomyslným záchranným kolem, stěží bychom v českém kontextu vypátrali větší počet internetových literárních periodik. Naopak, při určité nadsázce můžeme jednoznačně konstatovat, že nejsou k mání skoro žádná - a potom vypočítat několik výjimek, k nimž nepochybně patří *Dobrá adresa* (ta ovšem není pouze literární), o původní české literatuře nikterak neinformující nebo doposud pramálo informující *iLiteratura*, dále se jen málo (bohužel!) obnovující *Postmoderní revue* - a snad ještě vsetínské

Texty.“⁸ Toto vyjádření Vladimíra Novotného svědčí o tom, že informovanost o internetových časopisech není velká ani mezi literárními vědci a že bez základního vymezení, co je a co není internetový časopis, se nelze tímto tématem hlouběji zabývat.

Internetová periodika můžeme rozdělit do tří skupin:

1. „kopie (zrcadla) existujících médií, kdy jejich verze (...) je pouze převedena do digitální podoby a umístěna na internet;“⁹ jako příklady z oblasti literárních periodik uvedeme tituly obsažené v on-line archivu Ústavu pro českou literaturu¹⁰ nebo časopisy *Texty*¹¹ a *Obrácená strana měsíce*¹².

2. „internetové odnože již zavedených médií, které nejsou totožné s původní ‚tradiciční‘ verzí, ve srovnání s ní přinášejí nové obsahy a plně využívají multimediálních možností internetové on-line žurnalistiky, v praxi se jim někdy říká on-line suplementy;“¹³ literární časopis, který by vyhovoval této definici, ne české síti nenajdeme - většina titulů nabízí na webu buď výběr z tištěné verze (*Host*¹⁴, *A2*¹⁵ aj.), nebo její kompletní obsah, nikdy však „nové obsahy“ (nepočítáme-li mezi nové obsahy samozřejmosti jako hypertextové odkazy na spřátelené stránky nebo archiv starších čísel).

3. „periodika, která jsou vytvářena speciálně a výhradně pro umístění na internetu.“¹⁶ Do této kategorie patří internetové literární časopisy, které nás zajímají.

Hned v první kapitole jsme zmínili, že relevantní vymezení, co je a co není internetový literární časopis, prozatím neexistuje. Naším cílem není vypracovat slovníkové heslo, ale spíš vylučovací metodou ohraničit okruh našeho zájmu.

Jakub Šofar píše, „že je poměrně těžké definovat, co je internetový časopis, protože i pokud je dodržována periodicitu (což je výjimkou), jedná se spíše o ‚otevřené‘ žurnály, do kterých jsou postupně přidávány příspěvky, které je pak možno vyhledávat i podle au-

torů, položek menu či dalšími způsoby.“¹⁷ Pod jeho článkem najdeme seznam hypertextových odkazů, rozdělený do dvou kategorií: „literární časopisy“ a „literární servery“¹⁸; pokusíme se dokázat, že citovaná Šofarova charakteristika popisuje spíš kategorii druhou.

Podobného zjednodušení se dopouští Martina Oplatková, když „internetové kulturní časopisy“ vymezuje výčtem „*Totem*, *Písmák*, *Tramvaj načerno*, *Blueworld*, *Dobrá adresa*, *Littera*, *Poezie a Epika*“¹⁹, z nějž pak jako nejvíc odlišné zdůrazňuje weby *Totem* a *Písmák*. I zde dochází ke smíšení pojmů „literární časopisy“ a „literární servery“, o jejichž vymezení se nyní budeme snažit.

Literární server může být obecně jakákoli webová stránka věnovaná literatuře,

ovšem v kontextu internetových periodik chápeme literárními servery jako „kolektivní knihovny původní, „amatérské“ tvorby.“²⁰ Jejich specifickou vlastností je odstranění hranice mezi autorem a čtenářem: každý, kdo se zaregistruje, může publikovat svoje literární (na některých serverech i výtvarná) díla a hodnotit díla ostatních. Z toho vyplývá i způsob redakční práce, zcela odlišný od tradičních časopisů: redaktori literárních serverů mají například právo odstraňovat nevhodné příspěvky, jejich zásahy však pro existenci serveru nejsou nezbytné; což naznačuje i skutečnost, že „*Totální E Magazin*“ *Totem* dokázal víc než rok fungovat bez šéfredaktora – Martina Oplatková proto považuje šéfredaktorský post

především za snahu přiblížit se klasickým časopisům.²¹ Z jejího výše zmíněného seznamu bychom mezi literární servery zařadili projekty *Písmák*, *Totem*, *Blueworld*, *Littera*, *Poezie a Epika*; k nim bychom přidali alespoň *Liter.cz*²², nejnavštěvovanější literární server na českém internetu²³.

Naproti tomu internetové literární časopisy odpovídají tvrzení Jana Jiráka a Barbary Köpplové o webových periodících obecně; „jsou vývojově spjatý s předlohami dostupnými v tradiční mediální nabídce a pouze k jejímu rozšiřování využívají možnosti digitálního propojení ke zpřístupnění zpětnovazebních procesů (...) a k rozšíření nabídky dodatečných informací (zpřístupněním archivů a databází).“²⁴

Od literárních serverů se časopisy liší především těmito znaky:

1. autoři a čtenáři mají zřetelně rozdělené role;
2. výběr (a případná úprava) příspěvků je v rukou redakce;
3. vedle beletrie zde bývají zastoupeny i různé publicistické žánry (nejčastěji kritika a recenze, dále interview, řidčeji reportáž nebo esej);

4. můžeme mluvit o klasické periodicitě vydávání – internetové literární časopisy obvykle vycházejí jako série uzavřených čísel.

Ze seznamu Martiny Oplatkové sem tedy patří *Dobrá adresa* a (dnes již nevycházející) *Tramvaj načerno*; ze současných titulů zmíníme ještě *Divoké víno*, *Obštasník*, *Téma*, *Almanach Wagon* a nově (od roku 2007) i *Aluzi*.²⁵

Samostatnou pozornost by zasloužily projekty, které nejsou amatérskými literárními servery ani klasickými časopisy – na mysli máme především projekty *iLiteratura* a *Portál české literatury*²⁶. Do této práce nezařadíme ani literární weblogy – *Čmelák a svět*, *Poezie (nejen) pro všední den* nebo *Malý čtenář*.²⁷ Takové rozhodnutí je samozřejmě subjektivní a diskutabilní.

Spíš pro úplnost dodáme, že nás zajímají česká periodika, a nebudeme tedy věnovat pozornost zahraničním projektům.

(pokračování příště)

Štěpán Kučera

Poznámky:

¹ SPRÁVCOVÁ, Božena, KASAL, Lubor. Kašpaři a umělci šli vždycky spolu: Rozhovor s Petrem Stančíkem. Tvar. Roč. 10, č. 16. s. 8–9. ISSN 0862-657X. Dostupný z URL: <http://archiv.ucl.cas.cz/getpdf?path=Tvar/1999/16.pdf>

² <http://www.ardor.info/hh/>

³ ŠOFAR, Jakub. Česká literatura a internet. Portál české literatury [online]. Nedatováno. [cit 2007-02-10] Dostupný z URL: <http://www.czlit.cz/main.php?pageid=25&PHPSESSID=406eb9fa459a437d379c64c5f8d0ac45>

⁴ tamtéž

⁵ DOKOUPIL, Blahoslav (red.). Slovník českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů 1945–2000. Vyd. 1. Brno: Host; Olomouc: Votobia, 2002. 334 s. ISBN 80-7294-041-4 (Host: brož.), 80-7198-521-X (Votobia: brož.);

⁶ MACHALA, Lubomír. Přehled současných českých literárních a literárně zaměřených časopisů. Dokořán. Roč. 8, č. 30, s. 60–61.

⁷ srov. AUST, Ondřej. Perspektiva internetových periodik v závislosti na jejich obsahu a míře ekonomické soběstačnosti, vývoj a budoucnost internetového obsahu zejména českých internetových periodik. Praha: Karlova univerzita, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky, 2004. 46 s. Vedoucí bakalářské práce: Jaroslav Kábele

⁸ NOVOTNÝ, Vladimír. Hle, nový internetový literární časopis. Reflex Online [online]. 22. 2. 2006 [cit 2007-04-22] Dostupný z URL: <http://www.reflex.cz/Clanek22814.html>

⁹ OSVALDOVÁ, Barbora (red.). Zpravodajství v médiích. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2001. 155 s. ISBN 80-246-0248-2

¹⁰ <http://archiv.ucl.cas.cz/>

¹¹ <http://www.inext.cz/texty/>

¹² <http://www.obracena-strana-mesice.cz/>

¹³ OSVALDOVÁ, Barbora (red.). Zpravodajství v médiích. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2001. 155 s. ISBN 80-246-0248-2

¹⁴ <http://hostbrno.cz/casopis.php>

¹⁵ <http://www.tydenika2.cz/>

¹⁶ OSVALDOVÁ, Barbora (red.). Zpravodajství v médiích. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2001. 155 s. ISBN 80-246-0248-2

¹⁷ ŠOFAR, Jakub. Česká literatura a internet. Portál české literatury [online]. Nedatováno. [cit 2007-02-17] Dostupný z URL: <http://www.czlit.cz/main.php?pageid=25&PHPSESSID=406eb9fa459a437d379c64c5f8d0ac45>

¹⁸ tamtéž

¹⁹ OPLATKOVÁ Martina. Internetový kulturní časopis Totem a komunita kolem něj. Praha: Karlova univerzita, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky, 2004. 67 s. Vedoucí diplomové práce: Tomáš Mrkvička; <http://www.totem.cz/>, <http://www.pismak.cz/>, <http://www.tramvaj.cz/>, <http://www.dobraadresa.cz/>, <http://www.littera.cz/>, <http://www.poezie.cz/main.php?task=index>, <http://epika.cz/>

²⁰ ŠOFAR, Jakub. Česká literatura a internet. Portál české literatury [online]. Nedatováno. [cit 2007-02-17] Dostupný z URL: <http://www.czlit.cz/main.php?pageid=25&PHPSESSID=406eb9fa459a437d379c64c5f8d0ac45>

²¹ OPLATKOVÁ Martina. Internetový kulturní časopis Totem a komunita kolem něj. Praha: Karlova univerzita, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky, 2004. 67 s. Vedoucí diplomové práce: Tomáš Mrkvička

²² <http://liter.cz/>

²³ viz <http://www.toplist.cz/stat/77446>

²⁴ JIRÁK, Jan, KÖPPOVÁ, Barbara. Média a společnost. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003. 207 s. ISBN 80-7178-697-7

²⁵ <http://www.divokevino.cz/>, <http://obstastnik.divno.cz/>, <http://www.gasbag.wz.cz/tema/index3.htm>, <http://www.almanachwagon.cz/>, <http://www.aluze.cz/>

²⁶ <http://www.iliteratura.cz/>, <http://www.czlit.cz/main.php>

²⁷ <http://zeby.cz/cmeklasvet.cz/>, <http://poeticno.kotrla.com/weblog.php>, <http://www.malyctenar.bloguje.cz/>

Extase československého filmu

Erotikon

O
čem
se
(ne)
mluví

Pro jedny
geniální inovátor
a originální režisér,
pro druhé
namyšlený floutek
a velikášský pozér,
Gustav Machatý
(1901–1963) měl ve
třicátých letech

rozdvojenou nejen pověst. S filmy

Erotikon a Extase slavil úspěchy

v zahraničí, zatímco v Československu

měl problém získat na svou stranu

producenty. Ačkoli nejúspěšnější

domácí režiséři prezentovali klidně pět

nebo šest novinek za rok, Machatý

nikdy nedokázal uvést dvě premiéry

v jediném kalendářním roce.

Co asi znamená slovo Erotikon? Mohlo by se zdát, že tento název byl vytvořen speciálně (a možná trochu samoučelně) pro potřeby uměleckého díla, v tomto případě díla erotické povahy (stejně jako třeba Boccacciův Dekameron). Je pravda, že Machatý chtěl na svá dvě nejoblíbenější díla nalákat jak atraktivními názvy (Erotikon, Extase), tak působivými plakáty.

Ale slovo Erotikon má svou roli i v rámci děje. Jedná se totiž o značku parfému, kterou na začátku věnuje či lépe řečeno vnucí lehkovážný světák George hlavní ženské postavě, dceři přednosty stanice Andree.

Ale to je jen startovací pozice následného toku událostí. Andree, okouzlena Georgovým vzhledem i parfémem, ještě v noci svůdnému muži podlehně. Machatý velmi decentně zobrazil erotickou scénu, samotné svedení pak vyjádřil záběrem, kdy se na okně spojí dvě dešťové kapky a stékají až dolů k parapetu.

George ráno mizí, zdá se, že nadobro, zpět za svým velkoměstským řádním, noční dobrodružství ale nenechá Andreu bez následků. Její dítě se však narodí mrtvé.

Když se Andrea vrací od porodní báby, stane se málem obětí násilníka. Včas ji však zachrání průmyslník, továrník nebo v každém případě dobře situovaný pán ve středních letech (tehdejší ekvivalent dnešního podnikatele). Při celé události je postřelen a (porodem vysílená Andrea!) mu transfúzí zachrání život. Stane se jeho manželkou, ale uprostřed high society opět potkáva George a znovu mu podléhá. Téměř.

Erotikon je opět typickou ukázkou Machatého filmové koncepce. Machatý zde zase jinak zpracoval své oblíbené téma manželského trojúhelníku. Shrnutí děje navozuje dojem romantického příběhu z červené knihovny, působivé vizuální pojetí však kritiku přesvědčilo natolik, že byla schopna mladému režisérovi odpustit i určitou nepravděpodobnost v ději.

Práce kameramana Václava Vícha a na svou dobu neobyčejně dynamický střih mají i v dnešní době co nabídnout. Kromě celků a polocelků dostaly film obsahuje v té době neobvyklou porci detailů.

Ty se zaměřují nejen na obličej hlavní postav (tyto obrazy jsou, zejména díky výrazným mimickým schopnostem herců, věrohodné a působivé), ale také na důležité rekvizity, které charakterizují postavy a posouvají děj. George je například ve své úvodní sekvenci ztotožněn s kufrem, na němž se nacházejí nálepky z celého světa. K odhalení nevěry jedné z vedlejších postav přispěje zase klíč od Georgeova bytu. Na rozdíl od vyložené symbolické *Extase* obsahuje *Erotikon* detaily a rekvizity účelně v rámci děje a Machatý s jejich pomocí vytváří inteligentní pointy.

Autorem námětu byl údajně Vítězslav Nezval (ačkoli jeho jméno není uvedeno v titulcích), v době natáčení teprve osmadvacetiletý. Předlohou byl zčásti zřejmě také Puškinův román *Přednosta stanice*. I když Nezvalovo jméno v titulcích chybí, mezi protagonisty a spoluvůrci filmu najdeme další známé osobnosti. Drobnou roli krejčího si zahrál režisér Vladimír Slavínský, který později (nechvalně) proslul natáčením lidové až bulvární produkce a ještě později během druhé světové války (chvalně) vytvořením několika snímků, jež posilovaly národní identitu (To byl český muzikant, 1940). Mezi architekty filmu pak najdeme jméno Alexandra Hackschmieda, který se časem proslavil ve Spojených státech jako filmový dokumentarista.

S natáčením *Erotikonu* začal Machatý ve druhé polovině roku 1928...

Filmoval v ateliérech na Vinohradech a také v Lamačových pražských ateliérech na Kavalírce. Tyto ateliéry se už nedočkaly zvukové éry československého filmu, neboť na černý pátek 25. října 1929 shořely.

Film měl premiéru v létě roku 1929 v Karlových Varech, kde se natáčela převážná část exteriérových záběrů. Pražská premiéra však přišla až 3. ledna 1930, což způsobilo vedení produkční společnosti Slaviafilm, jež předpokládalo, že v nové sezoně by mohl mít snímek větší návštěvnost. Byl to jednoznačný obchodní přehmat. V roce, kdy do Československa začal prudce nastupovat zvukový film a biografy modernizovaly své vybavení o zvukové aparatury, se němý snímek musel nutně jevit jako přežitek.

Do kin se pak *Erotikon* dostal také v roce 1933. V souvislosti s uváděním *Extase* byly nasazeny také česká a německá verze staršího Machatého filmu, dodatečně ozvučené hudbou Erna Košťála.

Erotikon byl první český film mezinárodní úrovně, promítal se nejprve ve Švédsku, v Německu a ve Španělsku a později v celé Evropě. Přispělo k tomu zejména angažování zahraničních herců:

Andreu ztvárnila mladá a velice fotogenická Slovinka Ita Rina, jejího svůdce si zahrál německý herec norského původu Olaf Fjord. Oba dva v hlavních rolích excelují především výraznou hrou tváře.

Němka Charlotte Suza představovala Georgovu milenkou (ve filmu se objeví její krásná nahá postava, kterýžto záběr byl využit k propagaci snímku), postavu Andreina manžela sehrál Ital Luigi Serventi. Česká kritika si povšimla také netradiční role jednoho z mála českých herců v ansámblu Theodora Pištěka, který elegantně podal úlohu podváděného manžela.

V komunikaci s herci Machatý neměl problém. Jakožto absolvent rakousko-uherského školství uměl ze školy německy a díky svému pobytu v USA v letech 1920 až 1923 se domluvil také anglicky.

Proti filmu se ohradili puritáni a katolická církev, možná že i proto, že během milostné scény a úvodního Andreina odmítání milence probleskne na krátký okamžik do záběru obraz mučedníka se svatozáří. Ateistická československá cenzura doporučila vyškrtnout pouze tísnivou scénu porodu, z neznámých důvodů se jí ale nakonec ve filmu podařilo zachovat.

V 90. letech byl film restaurován...

Sběratel starých filmů objevil v pozůstalosti jednoho pojízdného kinematografu originální verzi filmu z roku 1929 a předal ji Národnímu filmovému archívu. Ten materiál restauroval, propojil s úryvky z vlastní kopie a vytvořil restaurovaný film podobný původnímu Machatému sestříhu.

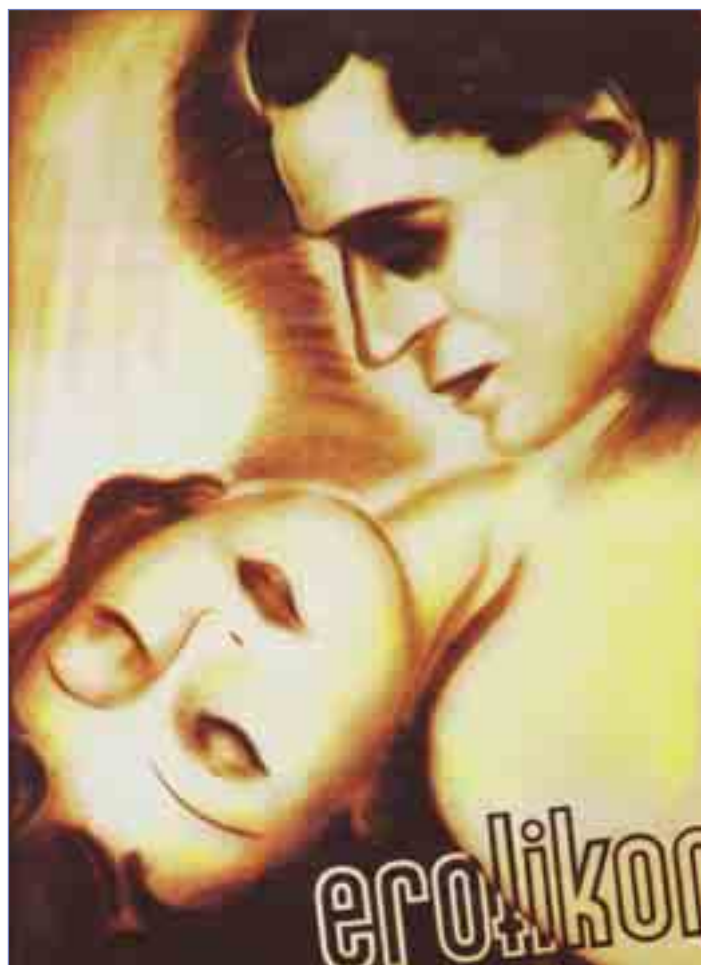
Košťálovu ztracenou hudební stopu citlivě nahradil Jan Klusák, který zkomponoval dokonce dvě verze – jednu pro komorní a druhou, melodicky odlišnou, pro symfonický orchestr. Při obnovené pražské premiéře v roce tak nejprve v Divadle Archa film doprovodil komorní orchestr. Při následném představení v Národním divadle, jež mělo zároveň připomenout sto let od vynálezu kinematografu, pak zaznělo i symfonické provedení.

Restaurace probíhala ve spolupráci s Francouzským institutem v Praze, francouzským ministerstvem kultury a muzeem v Louvru. V pařížském muzeu se často konají projekce skvostů němé éry a této pocty se dostalo také Erotikonu. Opravená verze zavítala v 90. letech také do zbytku Evropy a hrála se i ve Spojených státech.

Erotikon je zřejmě nejlepší český film němé éry. V produkci dvacátých let se mu mohou rovnat snad jen snímky Batalion (1927, režie Přemysl Pražský) nebo Takový je život (1929, Carl Junghans). Chaplin ve svých pamětech prezentoval myšlenku, že nástup zvuku do filmu přišel (nevhodně) zrovna ve chvíli, kdy se němý film dostával na velmi dobrou uměleckou úroveň. Vzhledem k dataci tří výše uvedených filmů můžeme toto tvrzení v rámci československé kinematografie pokládat za platné.

Nástup zvuku posunul film o krok zpět. Herci nemohli hrát na velkém prostoru, ba naopak, často museli být statičtí, aby tehdejší zvuková aparatura dostatečně zachytila jejich repliky. První zvukový film Gustava Machatého Ze soboty na neděli (1931) je toho dokladem, některé scény ve své zvukové složce nevyšly úplně nejlépe. Zřejmě i proto se Machatý rozhodl realizovat Extasi s minimem dialogů a ruchů, založenou veskrze na obrazu a hudbě.

Machatého nástup do zvuku mohl přijít i dříve než v roce 1931. Přece jen, předtím i potom udržoval svérázný tvůrce přibližně roční odstup mezi jednotlivými díly. Několik měsíců po uvedení a prezentaci Erotiko-

nu však Machatý podlehl nervovému vyčerpání, a několik týdnů na konci roku 1929 dokonce strávil v psychiatrické léčebně.

V květnu 1931 ale nastupuje zpátky v plné formě s premiérou nového filmu. A i přes zvukové nedostatky dokázal tento snímek ozvláštnit právě v auditivní složce. Machatý jako první v československém filmu ukázal, že kamera nemusí snímat postavu, která aktuálně mluví, ale třeba jejího partnera v rozhovoru, který na pronesený obsah nějak mimicky reaguje.

Gustav Machatý a jeho dvě stěžejní díla ovlivnili mnoho dalších domácích tvůrců. Paralelu v rámci 30. a 40. let je vidět už třeba u Otakara Vávry, Františka Čápa, Jan Alfréda Holmana nebo Václava Kršky. Právě v Krškově prvotině Ohnivě léto (1939) se Lída Baarová rovněž koupe v rouše Evině, ačkoli její výstup z vody nasnímán není.

Rovněž v generaci 60. let a tzv. nové vlny můžeme najít podobnosti. Stačí si jen vzpomenout na Formanovy Lásky jedné plavovlásky (1965) a postelovou scénu (nikoli tu závěrečnou, ale tu milostnou). Erotiku Erotikonu a Extase vzhledem k dalšímu vývoji československé kinematografie opomenout nejde. A Gustava Machatého rovněž ne.

Příště se vydáme do sféry psychologického filmu 30. a 40. let, který se inspiroval soudobými romány. Ponejprv se vypravíme s Otakarem Vávrou do jeho Kouzelného domu.

Michal Kliment

5. ROČNÍK festivalu o psaní, literatuře, autorech a inspiraci, LITERÁRNÍ VYSOČINA 2007

Festival pořádají
KLUB AUT, o. s.
Quo vadis a o. s.
Literární vysočina.
Akci formou grantu
podpořilo Ministerstvo
kultury ČR.

tentokrát na téma:
STARÉ LEGENDY
NOVÉ DOBY

13. - 15. 7.
CHOTĚBOŘ
KD JUNIOR

www.literarnivysocina.cz/

PROGRAM:

PÁTEK 13. července

Zahájení v 16, 00 hodin

Hudba z Marsu I.

Na uvítanou hraje Pavel Lutner.

Právě začínáme!

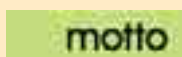
Oficiální odpálení literární nálože LV 2007

Host festivalu: Eugen Brikcius

Krchovský+Kříž=Lehkoživ

Recitál J. H. Krchovského, Radka Lehkoživa
a Marcela Kříže.

ZA PODPORU DĚKUJEME:

SOBOTA 14. července

dopoledne (začátek v 8.45)

Hudba z Marsu II.

Krátká zastavení s písničkami
Karly Krátké a Vladimíra Babniče.

Jak to přišlo...

nejen o Povědkách malostranských k jejich
130. výročí přednáší dr. Jaroslava Janáčková

Slova, která jsou slyšet.

Maratón autorského čtení uvádí Pavel Lutner
odpoledne

Hudba z Marsu III.

Krátká zastavení s písničkami
Karly Krátké a Vladimíra Babniče.

Miroslav Koupil

a jeho pohybová nonsensová poe-zie

Černá sanitka a jiné děsivé příběhy

O novodobých mýtech a legendách vypráví
Petr Janeček, autor stejnojmenné knihy.
S filmovými ukázkami.

Na dobré stopě

Literární Vysočina představuje
další publikační a prezentační příležitosti
pro autory začínající i pokročilé.

Pavel Zajíček

vystoupení básníka, spisovatele,
výtvarníka a frontmana legendární
undergroundové kapely DG307

SOBOTA 14. července

večer

Hudba z Marsu IV.

Krátká zastavení s písničkami Karly Krátké
a Vladimíra Babniče.

Pětiletka!

Festival slaví kulaté výročí

Slavnostní vyhlášení výsledků literární soutěže

Pilgrim Pimple Orchestra

Tajemní skřítci po roce opět útočí!

Radost až do rána

Společné posezení účastníků festivalu

NEDĚLE 15. července

dopoledne (začátek v 9.00)

Hudba z Marsu V.

Obyčejné zázraky Paula Merilda

Následovník Harry Houdiniho na LV!
Kouzla všem, nejhezčí dětem!

Sbohem a šáteček!

Pár slov závěrem, vyhlášení výsledků
Ceny publika a nového ročníku literární
soutěže.

Odpolední program dle zájmu a počasí.

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA

ZÁŠTITU NAD FESTIVALEM PŘEVZALI:

Ministr kultury ČR
Mgr. Václav Jehlička

Výbor pro vzdělávání, vědu,
kulturu, lidská práva
a petice Senátu PČR

Výbor pro vědu, vzdělání,
kulturu, mládež a tělovýchovu
PS PČR

O čem se (ne) mluví

Drsný Harry Jako Náplast

1.

2.

„Já jsem vždycky věděl, že u policie zbohatnu!“

Slova Drsného Harryho ve chvíli, kdy mu kolega do ruky vrazí tašku plnou výkupného určeného ovšem pro lotry.

Nejsou to nijak zvlášť pokleslé filmy!

Ale podobně jako třeba filmová série Čelisti, odpuzuje některé „slabší povahy“ i pětice filmů o policejním inspektorovi Harry „Dirty“ Callahanovi, se kterým neodmyslitelně srostl herec Clint Eastwood (nar. 31. května 1930).

Na morální profil těchto snímků každý z nás může mít vlastní názor. Podle toho mého jde o pohádky. O nic více, o nic méně. A to o pohádky s každým dalším pokračováním za vlasy víc přitažené.

Přitom je ale zvláštní, že přemrštěnost předváděných situací obvykle ještě nepůsobí směšně, tak jako tomu bývá v mnoha dnešních filmech. Naopak, ty situace působí dokonce věrohodně.

Jak to? Má na tom bezpochyby podíl i herec (a v jednom případě také režisér) Clint Eastwood. Jen prostřednictvím své osobnosti dokázal věrohodnost zformovat i tam, kde by devětadevadesát herců ze sta selhalo.

Filmy o Drsném Harrym (kterého měl původně hrát Frank Sinatra!) vznikly v letech 1971–1988, od kteréhož roku i marně čekáme na šesté pokračování. Bude jistě natočeno, ale nevěřím, že ještě s Clintem. Role se nepochybně ujme jeho mladší duplikát. Problém je zatím jenom v tom, že takový duplikát ještě nikdo nenašel. Ten ryzí Drsný Harry už to pak nebude, to si prostě přiznejme: asi jako ze Steva Martina se také nestal druhý Clouseau, a to se o to v nové verzi Růžového pantera pokoušel značně urputně. Ale vstupme už do Eastwoodova světa...

Film první

„Bylo by nechutné, kdyby policie musela užívat takového zbraně,“ říká zde Callahanův šéf.

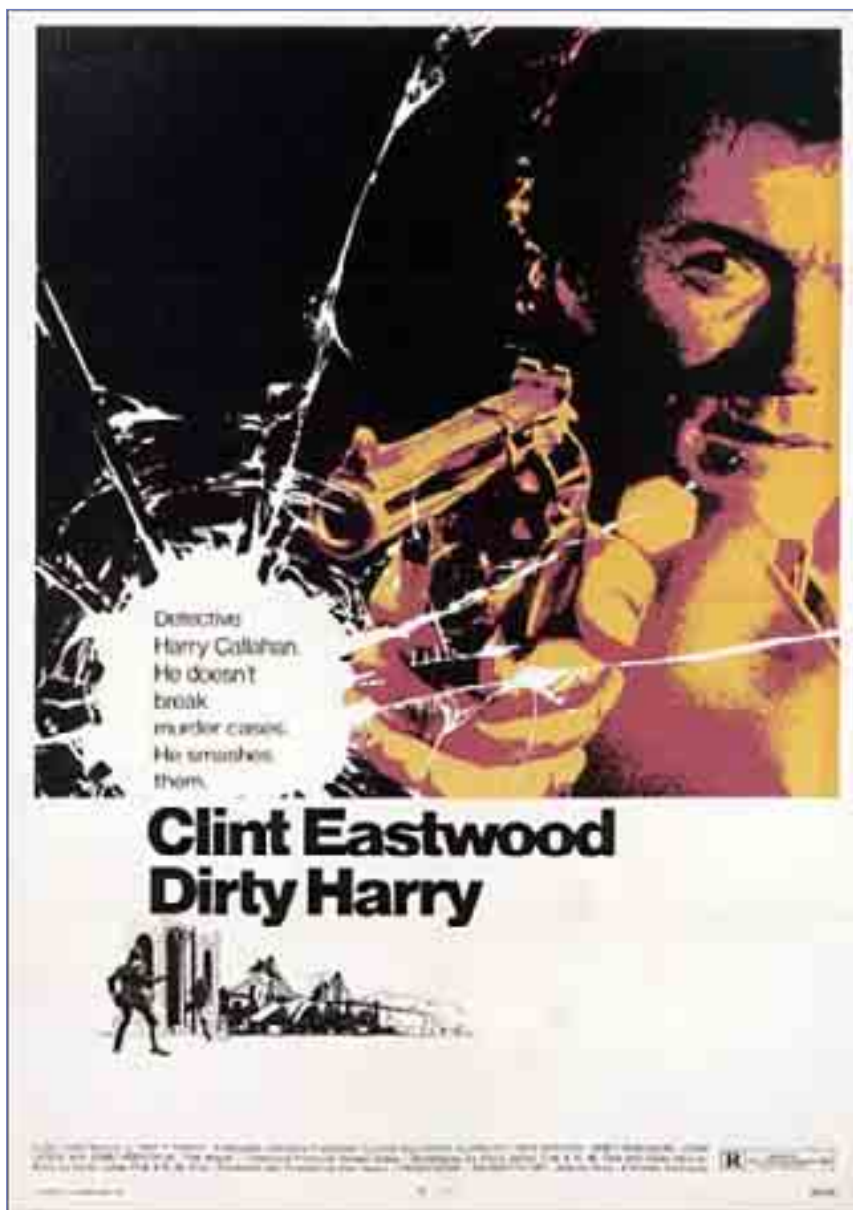
Ta věta je více než na místě. Předjímá a symbolizuje celý Harryho přístup k dopadávání zločinců. Je to přístup poněkud westernový a svou zbraň, tedy revolver Magnum 44, drží městský bojovník taktéž silně westernově, a tedy protipředpisově, ne oběma rukama, nýbrž jen pravicí a s hlavní trochu dolů... Přesto či právě proto odstřeluje drsný Callahan svým „kvérem“ zločince jako králíky.

Hned jedna z vůbec prvních scén v prvním filmu ostatně ukazuje neskutečnou spoušť, již natropí „špinavý“ (jiný výklad slova dirty) polda pouhými pár výstřely. Tyto rány jako hrom přičarují na ulici za pomoci hydrantu dokonce i vodotrysk, ale kanonáda ani tím nekončí. „Sám veliký“ kráčí jako sebevrah k bance takto vyválčenou krajinou a samozřejmě mu není zkriven lotrasy ani vlasek na obočí... Mimochodem, onu poutavou scénu s hydrantem později Clint Eastwood zrežíroval a zparodoval ve své komedii Žár velkoměsta...

Výše naznačený přímočaře brutální způsob jednání je dnes ve filmech přečastý. Ale roku 1971? Pro diváky se zdál být šokující a jeden kritik dokonce snímek Dirty Harry označil za nekrofilně fašistickou báseň. Dnes nechápeme. Přesto právě tento snímek předjal nyní běžnou podobu akčně kriminálních thrillerů a inspiroval třeba i natočení podstatně neskutečnějšího a absurdnějšího filmu Přání smrti (1974) s Charlesem Bronsonem, na který pak také navázala ještě čtyři, v tomto případě ale opravdu diskutabilní pokračování. To třetí je přímo ukázkou filmového vyžívání se v masakru a svou ulitlostí se snad až dotýká těchž enkláv poezie, jako když současný guvernér státu Kalifornie pálil v Komandu kulometem přes jemné záhony růží...

Ale raději k rozumnějšímu Harrymu. „Vyžeru všechno nejhorší,“ konstatuje, a to nám znovu připomíná, že slovo DIRTY je skutečně možné přeložit i jako ŠPINAVÝ.

I tak se ale tento ztepilý (ale nijak zvlášť svalnatý) muž snaží udělat své město ČISTÝM.

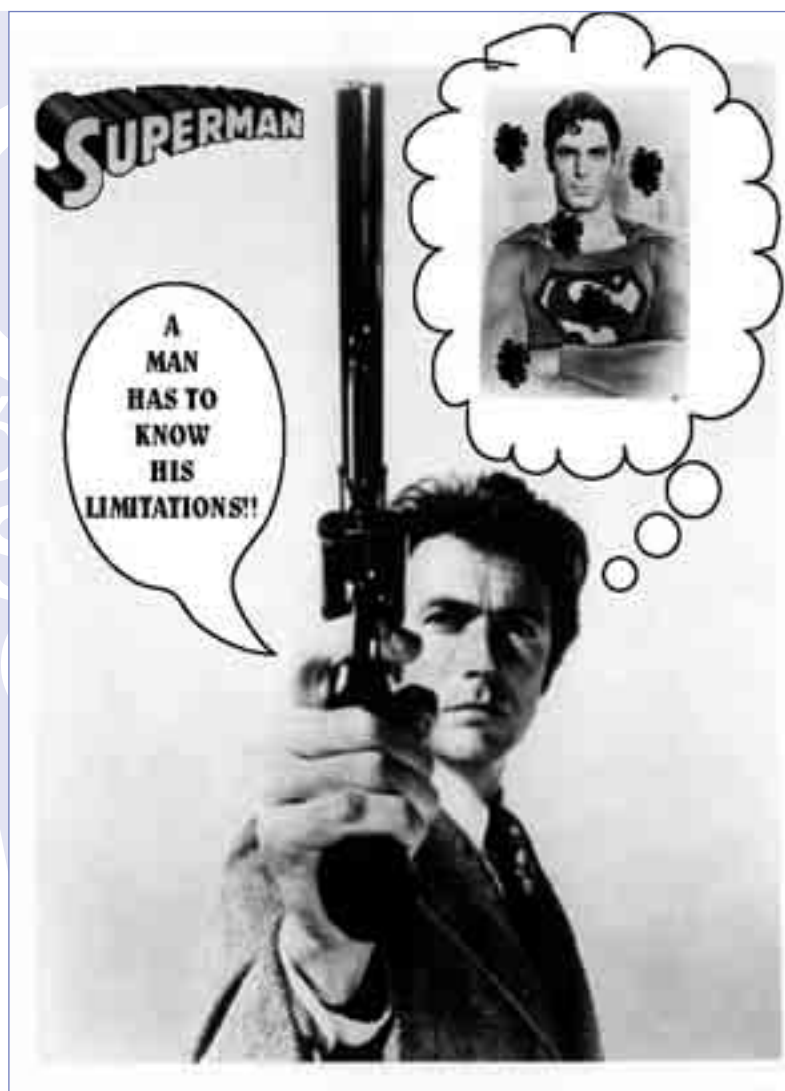
A staví se k tomu úkolu paličatě, zarputile... a nekorektně. Nejen jeho symbolický běh k velikému kříži přitom ve filmu naznačuje i snahu tvůrců o jistý přesah. Na ten bohužel bylo v pozdějších dílech více nebo i méně rezignováno.

Ale tady ještě ne! Ve scénáři prvního filmu, který společně napsal manželský pár (Harry a Rita Finkovi) a jenž se inspiroval skutečným případem nikdy nepolapeného vraha jménem *Zodiac*, se ještě najde snaha o umění, i když spojená se spoustou nelogičnosti a nepravděpodobností.

Bylo to už koncem šedesátých let, kdy začal Zodiac San Francisco terorizovat. Zřejmě šlo o psychopata. Postupně a patrně zcela namátkou (ačkoli se mi vtírá i vzpomínka

na román Agathy Christie Vraždy podle abecedy, kde to namátkou naprosto nebylo) zabil asi pět lidí, přičemž policii výsměšně zasílal výhružné dopisy (dnes by možná šlo o mail). Podle všeho se ale pravý Zodiac už roku 1969 odmlčel – a nikdy nebyl vypátrán.

V případě prvního a nejdůležitějšího z filmů o Drsném Harrym stojí ale za zmínku nejen on. Je např. třeba zdůraznit, že hned dvě scény zde „jako záskok“ režíroval sám Clint Eastwood. Jde o pasáž se sebevrahem na střeše..., a pak o scénu s homosexuálem v parku. Ale když na konci filmu Harry znechuceně hází do řeky služební odznak číslo 2211, vězme, že se to Clintu Eastwoodovi pranic nelíbilo. Tu scénu údajně zpočátku odmítal natočit, ale režisér, který byl

jeho přítelem, ho k tomu nakonec přesvědčil. Prohlásil totiž, že zde přece jenom nejde o vyloženu abdikaci, nýbrž o čistě momentální znechucení. Ale dívejme se dál!

Film druhý,

kde Harry říká ve finále: „A člověk poznal meze svých možností!“

Roku 1973 následoval snímek Magnum Force (čili Síla revolveru Magnum). „Ne, nikdy bych nevstoupil do dveří s Harrym,“ praví tu jeden, také dosti tuhý chlapík. „Až příliš moc lidí ho nemá rádo.“

Přesto Callahan opět přežije. Ale ono mu výroku skutečně odpovídá neustálá a opět značně nepravděpodobná hrdinova samota, ke které je odsouzen ve většině klíčových okamžiků. Ach, proč jenom mu nikdo nepomáhá?

A co všechny ostatní policejní složky? Proč jdeš, Harry, do všeho sám? Ale takový už bývá western a v této jeho moderní variantě se padouch nakonec vyloupne přímo z Harryho šéfa, který je v samém závěru i s autem odpálen „až na Měsíc“. Právě z toho důvodu, aby „poznal meze svých možností“.

Film třetí

Zde jiný Callahanův šéf říká: „Harry! Ty mi připadáš jako z jiného světa!“

A úhledný farář konstatuje: „Jste ostudou tohoto města!“

Prostřední snímek série se mimo to vyznačuje i stejně pohlednou jeptiškou, vyzbrojenou ovšem samopalem. Ten film se jmenuje The Enforcer (1976), a to lze přeložit jako Vykonavatel či Neúprosný. Vraždící teroristé si podle vynucují milion dolarů,

ale Harrymu se jejich touha po zbohatnutí nelíbí. A dál?

Zatímco první film se ještě zcela obešel bez milostných peripetií a vzplanutí, tady už se to dál nedalo táhnout a Callahan se i v tomto směru dostává do určitého nebezpečí. Je mu přidělena parťačka, se kterou neochotně vytvoří tandem, ale brzy jí taky stroze vysvětlí, jak to s prací po jeho boku bude: „Kdo chce být dřevorubec, tak musí tahat velký klády.“

I jedna památná otázka tu bude položena. Zní: „Jak velkej blázen může být policajt?“ Odpověď? V Harryho podání opět mile strohá: „Až to zjistíš, dej mi vědět!“

Následoval film čtvrtý,

ve kterém Harry pro změnu říká: „My vás ne necháme jen tak odejít!“ A padouch na to: „Kdo my?“ A Harry: „Smith, Wesson a já.“

Vůbec nejdrsnějším dílem série se nepochybně stal Náhlý úder (1983). Snad i z toho důvodu, že právě tady se Clint poprvé chopil režie. Jeho protivníci zosobnila hercova tehdejší partnerka Sondra Lockeová. Hraje ženu, kterou znásilnili. Ona se mstí, a to hned dlouhou sérií vražd. Je Zodiakem v sukních, ale aby nedošlo k omylu: Eastwood ani tady neztrácí humor a zboxuje kupříkladu dva statné siláky. Udělá to v přítomnosti jistě vdovy a popotáhne kravatu, aby k vdově prohodil decentně jen: „Přijdu znova. Až odložíte smutek.“

Film tentokrát ukazuje americkou policii jako už natolik prohnitou a lumpu jako natolik zvrhlé, že vskutku nelze než stranit Harrymu, i když on sám je fakticky jen dalším ze zabijáků. Ale straníme. I když uprostřed snímku slavnostně otevírá kazetu s revolverem, kterým hodlá nadále nahrazovat zatímní policejní zbraň. Ne, neubráníme se samozřejmě úsměvu nad bronsonovský přehnanou teatrálností té scény...

A dál? Po vzoru sira Alfreda Hitchcocka (film Cizinci ve vlaku, 1950) končí čtvrtý díl věru pitoreskním soubojem na dětském ko-

lotoči. Harry pak definitivně poruší zákon, když kamufluje dívčinu nevinu. Co udělá? Nechá mnohonásobnou vražedkyni-mstitelku klidně uniknout.

Film pátý

*Policista se na jeho konci ptá: „Kde je Rook?“
A Harry opáčí: „Visí tam vzadu.“*

Až dosud poslední „kousek“ cyklu byl natočen roku 1988, což bude už dvacet let, a to pod titulem *The Dead Pool* (doslova Mrtvý bank). U nás bývá uváděn jako *Sázka na smrt*. Režisér Buddy Van Horn jako by se zde na konci pomyslného oblouku dost přiblížil prvnímu z filmů a přidržuje se i jeho schématu. Ale také to navíc, co zde zříme, stojí za vidění, a nezapomenutelnou je dozajista sekvence honičky s dálkově ovládaným autíčkem-pumou, která v ulicích San Franciska věrně a na týchž místech kopíruje slavnou automobilovou honičku z filmu *Bullitův případ* (1968).

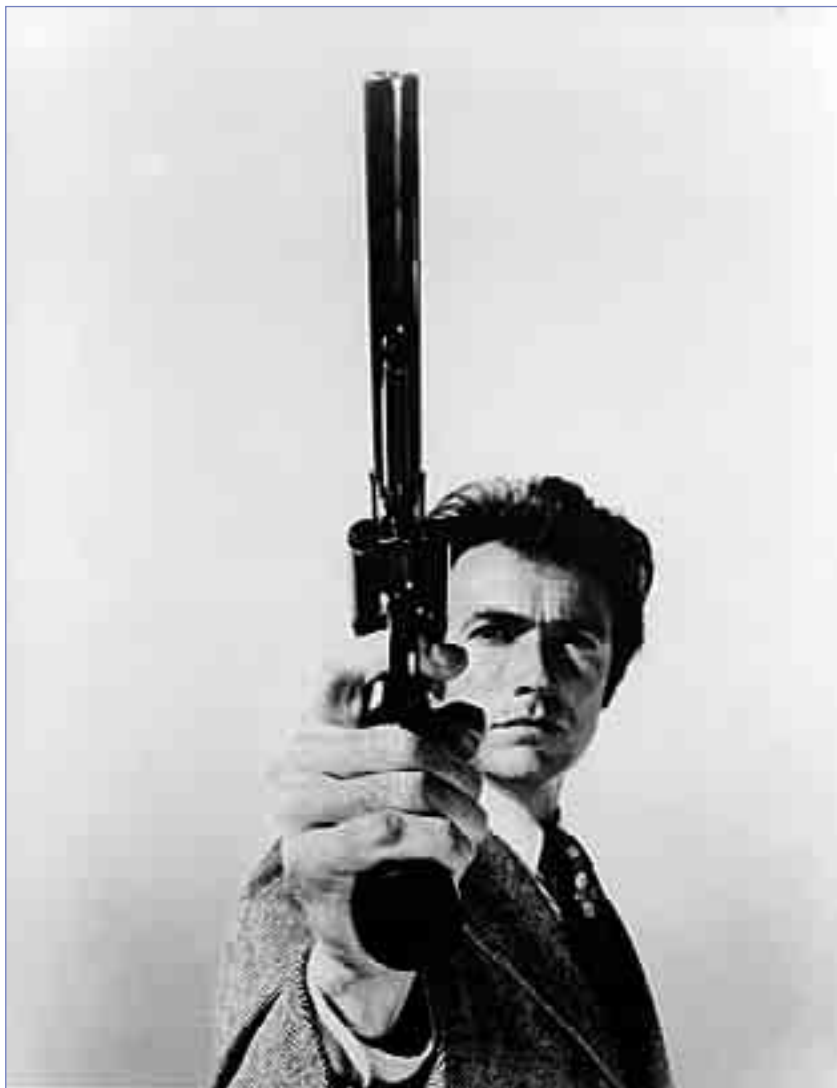
Pak je tu ovšem i běžecská scéna, a ta je zase obdobou honičky z Francouzské spojky (1971).

A co přihodili tvůrci „navrch“? Například píseň *Vítej do džungle* od metalových Guns n' Roses. V malých rolích se objevují Liam Neeson a tehdy ještě nijak známý Jim Carrey, Eastwoodův přítel. Harryho partákem je tentokrát sympatický Číňan ovládající bojová umění, dnes by ho nejspíš hrál Jackie Chan. A jinak?

Opět jsme, jak už je zvykem, svědky odstřelování zločinců co králíků, přičemž kamera Eastwooda při této činnosti megalomansky zabírá zdola. Osaměle zabijácké akce v jeho podání ale i nadále působí dost věrohodně, i když... Ne, nebudeme nad počty zlikvidovaných lumpů radši příliš přemýšlet!

A co závěrečná sekvence?

Jak už naznačeno, ústřední lotr je zlikvidován dokonce pomocí harpuny. Zůstane viset na zdi, a to už je skutečně nutno brát s notným nadhledem a spíš jenom jako nadsázku.

A celek? Celá pentalogie?

Nezapomenutelnými jsou určitě úvodní scény Harryho příchodu k šéfovi, u kterého jej vždy čeká kárání, na které reaguje více než úsporně. V těch chvílích Harry opravdu připomíná spíš bytost z jiného světa než běžného smrtelníka.

A na úplný závěr ještě připomeňme vůbec nejpověstnější hlášku těch filmů, která, jak víte, zní: „Udělej mi radost.“

Callahan těmi slovy vyzývá už pokořené zloduchy, aby snad přece ještě tasili a nechali se tím pádem „odbouchnout“. Nikdy však netasí. Také herec a prezident Ronald Reagan jednou tento slogan použil, a to ve chvíli, kdy škemral o své znovuzvolení. Ostatně skoro jako od Clint Eastwooda převzatý působí i jiný jeho památný výrok „kdyby nastala krize, vzbudte mne, i kdybych byl na zasedání vlády.“

Jako filmový kovboj ale Reagan na Eastwooda neměl a dobře to našťásti věděl, zatímco Clint ještě lépe chápal, že aby uspěl, musí zůstat kovbojem i na ulicích velkoměsta.

Ivo Fencí

Vanda
Kuběňová

A photograph of a woman with dark hair and a mustache, wearing a dark top, standing in a kitchen. The kitchen has wooden cabinets, a white door, and various items on the counter and shelves. The lighting is warm and slightly dim.

o sobě:

Narodila jsem se roku 1980 v Beskydech, nedaleko Frenštátu pod Radhoštěm, kde jsme bydleli až do mých šesti let. Pak jsme se přestěhovali Ostravy. Tam jsem protrpěla školní docházku na základce a pak na gymplu. Coby svobodný člověk jsem odešla studovat do Prahy, kde teď taky žiju. Nejdřív jsem vystudovala Husitskou teologickou fakultu, teď studuju psychologii a lékařskou etiku. Jsem vdaná, zatím bez dětí, křesťanka katolického vyznání a ekumenických zájmů.

A photograph of the same woman from the first image, standing in the same kitchen. The lighting is warmer and more yellowish. The text 'Básně' is overlaid in large white letters.

Básně

Jednou se sejdeme

Jednou se sejdeme
a třeba i v krajině
kde bude všechno z hudby
nebe a štěrk
lavička pod akáty
a my
jako dva hlasy
staré písně

xxx

na samém úpatí lásky
kostky slov vrženy
až do tváře časů
ale řekni
kdo komu
tady vypadává z rukou?
Anebo
na čí straně?

Okamžik

tisíc let starý hmyz
v tvých očích z jantaru
a někdo pořád vysypává čas
jako popelníky k ránu
s okamžikem
je to jako když hledíš nahoru k nebi
proti padajícímu sněhu
a pořád čekáš nějaký hlasitý a prudký
hřmot
přiměřený
zběsilému tryskání vložek

Jarní chvíle

mlčeti snít
mluviti mráz
samota dolů
střemhlav sráz

a náhle slunce
znenadání
lehounký dotyk
hořící dlaní

Malá věž

Těmi průzory co jim říkáš oči
pozoruju dláždění a ptáky
trochu se kymácím
malá věž
v rošádě Neznámého krále

Sen

A jednou ve snu
Mě navštívila báseň
Zvonila jasnými prostými slovy
O stopě saní na bílém poli
O tichém mrazu
Slovy tak jasnými a prostými
Že sítím bdělosti
se prosil obraz

Sníh

Na malém nádraží
čekala pouze noc na svůj konec
Ticho topilo slova
Jako už tolikrát
Vyšli jsme spolu
A vraceli se každý sám
A naše kroky na čistém plátně
se za námi hned zase zavíraly

Kdysi na jaře

fontána uprostřed náměstí
shluk lidí
mokrý holub trochu zmateně tancuje
na stupíncích fontány
nějaký muž mu podává ruku
a holub plácá křídly
jarní slunce voda vesele špláchá
směju se tomu výjevu
a teprve za mostem
mi dochází, že mokrý pták nemohl vzlétnout
a ten muž se mu snažil pomoci

V dešti

Podobali se shrbeným sochám svatých,
jak tam stáli
v dešti
A co když tvořitel vtiskne dílu
tvar který bolí?
zeptala se
a déšť ji hladil po vlasech

Ano.

Ale

Řekla jsem: Dám ti všechno co mám,
svou radost i lásku, svou vůli, smutek, rozum
i hněv. Dokonce i své hříchy
ti dám. A nebudu otálet.
Ale on řekl: Dej mi svůj sen.

xxxx

Polibky hořké za úsvitu
z ohrady do záhuby vedou Pastýřovy
kdosi zapálil dům a volá
přinesl jsem vám světlo!
pro chmýří na jeho tváři
nech dozrát ta slova z Božského sadu
na lískách mezi zlatými jablky
bratře

XXXX

něčí zmizelou tvář
odráží hladina mrtvého nebe
tvé mlčení se rozléhá
skalnatým večerem
jak jen tvá nepřítomnost
určuje běh mých dnů
podivuji se s borovicemi
a na večerní kopce ssedá zlatý prach
pařízky klekly do mechu!
ještě je jistá naděje
že alespoň ti nejmenší z mravenečků
.....

XXXX

tento tvůj život je nad míru
tvá dávná smrt
byla bez vzkříšení
hoď drobký do ohně
a tu prastarou kůži do řeky
sestro
rudý pláč tryskal do nebe
a když opadl, zbyla díra

kdosi rozkrojil noc
a jádra chutnají hořce
jak jistý polibek vnucený milovaným
tehdy na náměstí a za bílého dne!
V kolébce houpej mou lásku
až ji porostou vlásy jako nemluvněti
má sílo má lásko má krásno

XXX

Rozeklaným jazykem hada
kreslilo slunce na má ramena
když jsem tě hledala v snách
Sady rozkvetly příslibem
a v mém kroku
hadí jed..
Maria!

Jabloň

Nebudeš litovat
mých svatebních šatů
až přijdeš na podzim pro jablka
pravila jabloň
a když ji vítr dravou rukou
hrábnul do vlasů
smála se tichým ohýbavým smíchem

XXX

Úpal vybělil
lavičky na kost
v hořkém stínu tvých úst
čekám až rozpraskanou kašnu
zavlaží děšť
sladké vzletání holubů
z barevných katedrál
až všechny slzy vyschnou
zaprší moře
Miriam

XXX

Noc trápí měsíc
tak jako tenkrát
štěpí lásku na půl
Kolikrát upíjeli jsme jí, Lucie
a nelze do dna

Vzpomínka

píščitá země tvých snů
 mé poutníky už nepřijímá
 vrací se znaveni s očima prachu
 vyspi se říkal
 budu tu hned
 a hledal oči hada
 a jak se vyvléct z času

Až

když krvácejí stráně
 tak listí hořkne
 ale víno sládně
 sad otevírá dlaně

a bude zima, bude mráz
 a spálí oheň
 sžehne plamen
 až jenom láska bude hřát

xxxxxxxxxxxxx

Jeli jsme tehdy nočním vlakem
 znáte ta moderní ícéčka,
 sedadla jedno vedle druhého,
 ale přísně oddělena, vše nepohodlné
 tvrdý plast v modrém světle
 vrčících zářivek
 těch pár cestujících
 se tísní toporně v nepohodlných pozicích
 za okny tma a tedy jen odraz sebe sama
 a ještě jednou
 a potom zastávka, pár minut
 už někde před Ostravou
 dva staří chlapi
 s černýma kruhama uhlí pod očima
 tak tak se drželi flašky
 ty vole já sem mu říkal
 dyť ty to víš ale kdo by to
 padají a zase vstávají
 plácají se po zádech
 dva staří medvědi
 ukládají se s brumláním na sedadla
 náhle se jeden zvedá Otáčí hlavu
 a tiše říká
 Pičo taky svět

xxxxx

z nemocných dlaní
 kdo bude číst
 zradu a zraní
 kdo si je jist
 kdo první zranil?

xxxxx

Tenkrát ve chvíli bolesti
 tančil nad pramenem suchý list.
 A my jsme nevěděly
 zda by byl větší zázrak,
 kdybychom se nepodívaly a nenalezly
 to tenké pavoučí vlákno
 pnoucí se odkudsi z vrcholů stromů
 anebo takto.
 A není snad pravda,
 že hlubiny vod se zdají být mělčinami,
 právě jde-li o vody nejčistší?

Kvítky na tubetějce

**Horáková prohlašuje,
že chce uprchnout do zahraničí
aneb
O sledování nekomunistických
politiků po únoru 1948**

Tes koukneme přes rameno s epoletou. Ještě neuplynul ani měsíc od 25. února 1948 a komunisty ovládaná StB už bedlivě sledovala přední politiky stran Národní fronty. Pověsili se na paty národním socialistům, jako třeba Miladě Horákové, sociálním demokratům typu Václava Majera i lidovcům, hledali tou dobou už uprchlého národního socialistu a vydavatele Julia Firta a další oponenty komunistické politiky. Po únorovém puči si jednotlivé nekomunistické strany nebyly jisty svou vlastní budoucností. Sociální demokracie se dokonce rozštěpila na pravici a levice, na pravé křídlo kolem Václava Majera a Bohumila Laušmana a na levé prokomunistické křídlo kolem Zdeňka Fierlingera;

jednotlivé regionální pobočky zvažovaly, jak se mají v nové situaci zachovat. Padala dokonce slova o rozpuštění strany. Národní socialisté zase byli po únoru stíženi mohutnou vlnou odchodu svého vedení do exilu. Lidovci tušili, že v nových podmínkách se katolické straně patrně podaří přežít jen stěží.

Zprávy zevnitř stranických sekretariátů komunistům horlivě podávali přísluhovači uvnitř demokratických stran, jako třeba sociální demokrat Zdeněk Fierlinger, který byl doslova trojským koněm KSČ uvnitř své strany. Takoví koně se popásali na záhonech, kde rostl kvítek podlosti a zrady. Vyneslo jim to drobky moci ze stolu komunistických pohlavářů. Třeba Evžen Erban, Josef Plojhar nebo Zdeněk Fierlinger se těmi drobky živil i ještě dlouhá léta.

Podívejme se tedy, jaké zprávy přistály na stolech Rudolfa Slánského či Klementa Gottwalda v půlce března 1948. V první zprávě je zajímavé například místo, kdy orgány vedení KSČ hlásí, že jim poslanec britské Labour party unikl z dohledu, sám si zajistil adresu pravicového sociálního demokrata Václava Majera, který byl proti sloučení ČSSD s KSČ, a navštívil jej. Stejně tak stojí za zmínku pasáž, ze které vyplývá jasná obava Britů o lidská práva u nás a ta-

V říjnu 1946 se ještě společně usmívali: zleva Zdeněk Fierlinger, Vlado Clementis, Jan Masaryk a Arnošt Heidrich. První tehdy už pracoval uvnitř sociální demokracie pro komunisty, komunistu Clementise komunisti popravili, Masaryk zemřel měsíc po převratu, nikdo přesně neví jak, a Heidrich před tím vším raději utekl do exilu.

ké jejich jasné pochopení situace, když se před svým nasazeným průvodcem drželi v projevování vlastních názorů pěkně zpátky.

18. března 1948

Návštěva poslanců Labour party v ČSR

Poslanci Crossmann a Wiggs přijeli do Prahy v sobotu odpoledne. V sobotu večer sešli se s Fierlingerem a Evženem Erbanem. V neděli navštívili společně s Dr. Krausem a Meisnerem ml. hrob Jana Masaryka a odpoledne pak hovořili s některými národohospodářskými odborníky z KSČ.

V pondělí /15. 3./ byli nejdříve ve sněmovně u Dr. Madara, pak na obědě u Laušmana, kde byli přítomni Jankovcová, Dr. Bubeník, Pacák, Lindauer, Vaněk atd.

Odpoledne navštívil Wiggs Clementise, zatímco Crossmann učinil soukromou návštěvu u Majera, jehož adresu si zjistil soukromou cestou. Jeho průvodce, přidělený mu oficiálně, mu tuto adresu nedal. Večer se sešli s Dr. Foustkou a Dr. Maivaldem.

V úterý po návštěvě ve sněmovně byli u Jankovcové a Čepičky a měli mít v 5 hod. odpoledne rozmluvu s britskými dopisovateli v Praze.

Přišli sami jako soukromé osoby, nikdo je nezval, projevíli velký zájem hovořit jak s komunisty tak se sociálními demokraty. Dotazují se na činnost akčních výborů, na to, zda akce byla z komunistické strany připravována, projevují obavy o to, že podobná politika bude uplatňována také v Itálii, Francii a posléze i Anglii. V rozmluvách zdůrazňují občanské svobody, které v Anglii mají hluboké zakořenění, projevují zá-

jem o to, jak se tyto občanské svobody budou utvářet u nás, vůči informátorovi ve své kritice byli velmi zdrženliví, spíše obratným způsobem ukazovali na odlišné podmínky Anglie a hospodářskou závislost Velké Británie na USA.

Včera večer /15. 3./ po delší diskusi konstatovali, že objektivně československé události pomáhají i Labour Party a dávají jí větší manévrovací volnost vůči USA. Současně se ovšem staví proti politice britských komunistů a stěžují si na tvrdost ruské politiky vůči Anglii.

Rozhovor s Václavem Majerem, který, jak bylo uvedeno, si sjednal soukromě, Crossmann ohlásil Laušmanovi těsně před tím, než k němu šel. O jeho obsahu se nikomu nezmínil.

Informátor s ním mluvil těsně po této návštěvě a zdálo se mu, že naopak je ve

Předseda národních socialistů Petr Zenkl. Primátor Prahy, který po únoru zvolil, podobně jako velká část vedení jeho strany, exil.

svých úsudcích vůči událostem v ČSR a vůči postupu socialistické levice mírnější, nežli byl před tím.

E-I

Z následující zprávy se zdá, že taktiku, jak po únoru 1948 pacifikovat katolické kruhy ovlivňující lidovou stranu, tedy další ratolest Národní fronty, radil komunistům i sociální demokrat Oldřich John. Ten ostatně spolupracoval s KSČ už daleko před únorem, patřil mezi „levé socialisty“, kteří nahrávali uvnitř svých stran politice KSČ. Spojkou pro Johna dovnitř KSČ byl pozdější ministr obrany a Gottwaldův zeť Alexej Čepička.

Dr. John o lidové straně

Lidovci podle Dr. Johna mají zvláštní postavení zejména na Moravě! Vůči lidovcům bude třeba uplatňovat jinou taktiku než vůči národním socialistům a to takovou, která by neutralisovala věřící masy které jsou silnou oporou lidové strany hlavně na Moravě.

John se domnívá, že Petr, Plojhar i Chytil jsou spolehliví, při čemž o Petrovi tvrdí, že jde o osobu, která není úplně politicky vyhraněna. Petr je měkký a samozřejmě přístupný různým našeptávačům. Jinak s ním lze počítat, protože vždy mluví pravdu. Jediné nebezpečí, které ho ohrožuje, je přílišné pití.

E-r

Následující zpráva referuje o názorech národních socialistů, alespoň těch, kteří ochotně nadbíhali komunistům – Emanuel Šlechta spolupracoval už před únorem rovnou s Rudolfem Slánským, Alois Neumann měl na starosti národní socialisty v jižních Čechách. Tady hlásí svým budoucím kolegům, že je třeba ohlídat doplnění sněmovny správnými lidmi.

Kolem poslanců čs. soc.

Neuman i Šlechta usilují o nejrychlejší doplnění poslaneckého stavu bývalé NS (strany národně socialistické, pozn. aut.) 25 novými očištěnými poslanci, přijatelnými pro akční výbor NF. Z toho důvodu projevují veliký zájem na tom, aby poslanci nepřijali do Národní fronty byli co nejdříve zbaveni mandátů.

Tato snaha skrývá v sobě nebezpečí, že při takovém nahrazování by se mohl změnit poměr sil ve sněmovně v neprospěch komunistů a soc. dem., protože rychlé prověřování neskýtá dostatečnou záruku. Také by to znamenalo, že nář. soc. by měli do voleb 55 státem placených agitátorů, kteří by volně mluvili na veřejných projevech. Lze říci, že Neuman i Šlechta se opírají o jedinou tendenci: co nejrychleji rekonstruovat stranu.

B-r

Zprávy informátorů zaznamenaly také jméno Josefa Davida, který uvnitř národních socialistů oponoval předsedovi strany Petru Zenklovi. Tedy ve výsledku také David na-

hrál komunistům. S oblibou kritizoval po válce návrat bývalých pravicových politiků do veřejného života. Tady mu jde o třeba legionáře.

David a očista v ČOL (Československé obci legionářské)

David prohlásil, že očista, jak byla provedena v obci legionářské, je nemožná, že celá řada generálů, kteří před válkou patřili k nejhorším nepřátelům Sov. svazu, byli členy Vlajky a jiných fašistických organizací, nyní jménem komunistické strany vystupuje proti slušným lidem.

B-r

Jak je vidět z následující zprávy, agenti KSČ a StB svými hlášeními podrobně informovali vedení strany nejen o událostech spojených s nepokojnými politiky jiných stran (jako třeba tady o Juliu Firtovi, který už byl tou dobou na útěku), ale také o názorech a postojích těchto politiků či o jejich vzájemných vztazích. Informační síť zkrátka pracovala dokonale.

Posl. Firt, Klátil a Bolen

Podle tvrzení generála Firta, bratra poslance Firta, jeho bratr neuprchl, nýbrž šel se léčit. Generál Firt pravděpodobně ví, kde jeho bratr prodává, což by se dalo soudit podle toho, že když mu bylo naznačeno, že posl. Firt je u Stránského ml., vůbec nebyl překvapen.

Veliká bezradnost se projevuje u posl. Klátily, zvláště po 5. březnu, kdy byl vyloučen ze svazu novinářů a dostal z Melantricha okamžitou výpověď. Klátil očekává, že ho úřad práce nasadí do manuálního zaměstnání.

Václav Bolen hledá opět spoje na KSČ, z toho důvodu se také dokonale distancoval od Klátily, s nímž byl v důvěrném styku.

A-5

Václav Majer, prototyp sociálního demokrata – nekomunisty. Zdeňku Fierligerovi ležel v žaludku asi pořádně.

Jak už jsme řekli v úvodu, sociální demokracie se po únoru 1948 rozštěpila. Následující zpráva informátora B - 5 dokládá, jak si s nastalou situací nevěděly rady například regionální pobočky strany.

Z ústředního sekretariátu čs. strany soc.

Organizační tajemník Hatina je velmi deprimován nad zprávami, které přicházejí z krajů. Organizace se rozcházejí, neboť nejsou přes úpornou snahu schvalovány a najde-li se konečně několik lidí, kteří vyhovují podmínkám KSČ, jsou pak tito lidé ovlivňováni k tomu, aby organizace rozpustili.

Předsednictvo strany hodlalo uveřejňovat jména organizací, které se již obnovily a byly schváleny místními AV. Bylo však od toho upuštěno, aby na ně nebyla upozorněna KSČ a nestaly se tak předmětem jejího náporu.

O situaci v ústředním sekretariátu tajemník Hatina prohlásil, že jest velmi neutěšená pro nedostatek schopných lidí. Pokusí se proto o uskutečnění návratu Hackera a Matouše.

O Krajinovi Hatina prohlásil, že jest původcem všeho neštěstí ve straně. Krajina prý žije v zajetí svých představ z doby okupace

Tato snaha skrývá
v sobě nebezpečí, že
při takovém
nahražování by se
mohl změnit poměr
sil ve sněmovně
v neprospěch
komunistů a soc.
dem., protože rychlé
prověřování neskýtá
dostatečnou záruku.

Také by to
znamenal, že nár.
soc. by měli do
voleb 55 státem
placených agitátorů,
kteří by volně mluvili
na veřejných
projevech. Lze říci,
že Neuman i Šlechta
se opírají o jedinou
tendenci: co
nejrychleji
rekonstruovat stranu.

a hrál si stále na konspirátora tajuplných představ k různým akcím.

O generálním tajemníkovi ing. Novákově tvrdí Hatina, že to jest nemožný člověk bez nejmenších organizačních schopností a je bez diskuse, že se na toto místo rozhodně nehodí.

B-5

Svoji budoucnost se snažili také řešit národní socialisté, za Gottwaldem poslali Šlechtu a Neumana, tedy onu dvojici, která s KSČ tajně spolupracovala.

Ze schůze předsednictva čs. strany soc. /AV/ - 15. března

Bylo usneseno, že předsednictvo akčního výboru bude jednat o udržení poslanců, jejichž účast v klubu pokládá za nezbytnou, vzhledem k tomu, že představují určité složky strany. Jedná se o tyto poslance: Křepela, Slíva, Novák, /všichni z Moravy/, U l r i c h /jako jediný zemědělec/, /byl organisátorem selských jízd na Hradecku/, J e š /za živnostníky. Je sabotér stavební dvouletky/, K l e i n e r o v á /vyloučena SNR, Je důvodné podezření, že udržuje přímé styky se Zenklem./

Bylo schváleno vyloučení z klubu těchto poslanců:

Bartoš, Čížek, Deci, Hora, Novotný, Stránský ml., ing. Bouchal, Dr. Kameníček. Po určitém kolísání přijato i vyloučení Thorana, neřešena zůstala otázka Klátily a Lesáka. Na obranu obou dvou se postavil s plnou vervou organizační tajemník Hatina.

Šlechta a Neuman byli pověřeni, aby jednali s Gottwaldem o tom, co má strana dělat. Postaví následující otázky:

Mají stranu organisovat s cílem, že nepostaví samostatnou kandidátku a budou kandidovat s námi na společné kandidátce anebo má komunistická strana zájem na tom, aby nár. soc. strana nebyla znovu vybudována.

Hatina navrhl vytvoření širšího volebního oddělení, jehož vedoucím by byl Jilma. Po této zprávě došlo k prudké kontraverzi pro organizační pokyny, které Hatina uveřejňuje ve Svobodném slově bez schválení předsednictva, a bylo usneseno, že napříště musí Hatina nechat všechny organizační pokyny schválit.

Na návrh Hatinův bylo usneseno, že všichni zbylí poslanci se rozjedou do krajů, aby se pokusili o to, zachránit organisace strany. Při tom však bylo rozhodnuto, že tyto zájezdy budou provedeny, až bude skončen získávací Gottwaldův týden KSČ z toho důvodu, že se počítá, že po provedení náboru kraje KSČ povolí činnost akčních výborů a možnost organisovat. Podle Hatinovy zprávy měla strana před krizí 690.000 členů, odhaduje, že z toho počtu ještě zůstalo asi 50-60 %, které bude možno organisovat.

B-h

Pod kontrolou bylo třeba mít i tisk národních socialistů ...

Z redakce Svobodného slova

Svobodná slovo vychází podle zprávy, kterou udává Hulínský, v nákladu 250.000. Bylo rozhodnuto likvidovat většinu mutací, tak ku př. z 23 mutačních redaktorů zbude pouze 12. Bude se jednat s KSČ o tom, aby byl Melantrich vyměněn za nějakou menší tiskárnu. Zásoby papíru se silně ztenčily, jsou tak nanejvýš na 1 týden. Hulínský v rozmluvě s redaktory Svob. slova prohlásil, že jest jasné, že KSČ nahoře slibuje úplnou blahovůli vůči straně, dole jsou však instrukce k úplné likvidaci organisací nár.soc.

B-5

Zprávy na jaře 1948 zaznamenaly také sledování dalších poslanců národně socialistické strany. Objevuje se i jméno Milady Horá-

kové. Už zde se dá tušit, že KSČ právě v těchto vodách bude za čas lovit oběti politických procesů.

Zemínová, Horáková, Broj

Horáková se odebrala do Č. Budějovic, kde objíždí věrné stoupence a prohlašuje, že hodlá uprchnout do zahraničí. Zeminová odjíždí na velikonoční prázdniny a prohlásila, že bude uvažovat o svém poměru k nár. soc. straně. Broj je velmi pohyblivý v plzeňském kraji a opatřuje si peněžní prostředky, není vyloučeno, že pro útěk do ciziny. Poslankyně Šmejcová je pověřena, aby zorganizovala stranu v kraji Havlíčkův Brod.

B-5

Cesta sociálních demokratů, národních socialistů a lidovců do náruče komunistů či aspoň do ještě pevnějšího sevření politiky Národní fronty je tedy jasná. Důkazem mohou být i první pokusy o vznik ilegálních struktur politických stran jako je budování druhé struktury strany v exilu nebo ilegální tisk.

Ilegální Svobodné slovo

Ilegální Svob. slovo vychází prý dvakrát týdně. Myslí se, že je vydáváno z okruhu bývalých organizací na Smíchově a v Praze XIV. Připouští se, že je tištěno na rozmnožovacím stroji v ministerstvu do-pravy.

B- h

Pozn: Až dosud jsme neměli příležitost vidět exemplář tzv. ilegálního Svob. slova. Není vyloučeno, že se zde jednalo o cyklostylovaný výtisk Slova věrných.

Co dodat? Politici nekomunistických stran se po roce 1945 snažili najít své místo v poválečném světě. Šli na to různými způsoby, my jsme dnes viděli ty, kteří se rozhodli spojit své osudy s komunismem. Četli jsme ale ve zprávách i o těch, kteří našli ne-li lepší, tedy jistě zásadovější cestu. Nezbyvá než dodat, že ještě během jara 1948 všechny strany upadly na úroveň spolku v rámci Národní fronty a komunistům nejvíc nadbíhající sociální demokracie byla na 40. let rozpuštěna sloučením s KSČ. Stalo se tak proti vůli většiny jejích členů, ovšem za pomoci jejího tehdy už fierlingerovského vedení.

Připravil

Martin Groman

Po této zprávě došlo k prudké kontraverzi pro organizační pokyny, které Hatina uveřejňuje ve Svobodném slově bez schválení předsednictva, a bylo usneseno, že napříště musí Hatina nechat všechny organizační pokyny schválit. Na návrh Hatinův bylo usneseno, že všichni zbylí poslanci se rozjedou do krajů, aby se pokusili o to, zachránit organizace strany. Při tom však bylo rozhodnuto, že tyto zájezdy budou provedeny, až bude skončen získávací Gottwaldův týden KSČ z toho důvodu, že se počítá, že po provedení náboru kraje KSČ povolí činnost akčních výborů a možnost organisovat. Podle Hatinovy zprávy měla strana před krisí 690.000 členů, odhaduje, že z toho počtu ještě zůstalo asi 50–60 %, které bude možno organisovat.

Kateřina
Komorádová

Jen tak,
k sušenkám
a čaji
(kdo má
radši kafe,
může to
zkusit
i s kafetem)

Miluju

její lhostejnost
v barvě oceli
miluju
její vůni v podkolenní
jamce
otisk smogu
kaluž minulosti
víru zmlácenou jak žito
miluju
její dech
vlhká rána
naučené trasy
králíkáren svist

ave matko
měst
cos dceru opustila
před svítáním

k ránu

Mlhou okousané ráno
šklebí se do oken
prázdných bytů.
Jeden jako druhý.

Nechci tě tu
k ránu,
a přece rozestelu.

Pomalu svlékáš

slupku za slupkou,
s každou taky kus sebe,
s každou taky kus
tebe
mizí
jak ranní cákanec svítání
na podlaze
pod oknem.

Až se vysvlékneš
docela,
tak docela nahá
zůstaneš,
opadaná,
syrová.

extenze

příručky jsou na nic
spíš řidičák
nebo zbrojní pas
měli by zdarma rozdávat
rodičům

nejsme jejich
extenzí
hmotou roztrěsených těl
matek křik
v břiše ozvěnou

svědomí
vyplázlé do prostoru
krákorá prvních dvacet
a pak jako když utne

příručky jsou na nic
spíš povolenku k pobytu
nikdo se nás neptal
prostě jsme tady

a to kupodivu stačí

podarovany

u dveří
stát se nevyplácí
jako dřív

poklekni
se zakloněnou hlavou
počítej na nebi
prostřeno

dnes jen pro tebe
zítra bude
pozdě

Plouží se polem

nedospalá
kolem nás,
milosrdná k potrhaným tvářím
otočeným na jih.

Propadlé do tmy
ráno
nevidět.

mraky si lámou

hlavu
v dlaních elektrických drátů
luskají přitom prsty
co vzaly nás na milost
a teď už neprosí

Variace

Slyšíš?
Tma už kvílí
kolem nás,
do tváří hvězd,
co vyklopily slunci lesk
z náruče.

Noc, co přišla
ve vlnách,
spláchla smutku prach
a ticho v sestřích milosrdných
vyplnila touhou.

Chvěješ se
a táhneš svoji nit
v dlani sevřené,
co pobouřila klid
po probdělé noci.

Uštván noční rosou
loučíš se,
protože víš, že nejsi celý
pod pokrývkou rozdrobené odvahy.

(variace na Hrubínovu báseň Tvář bez podoby)

do žeber

vymaž mě ze svého Matrixu
co prosáknul mi kůží
nedlužíš mi nic
ráno se studeným čajem u postele
chtěla jsi pořád víc
jen já ti zbyl
jen já ti byl pořád málo
jen já ti bil

srdcem
do žeber na poplach

vymazlení

do pluhu zapřažení
vyrývají? brázdu pro případ
úniku
všichni se všemi
pořád sami
hledají komu říct

zůstaň

i ráno

posbírané na schodech
s rakovinou hrtanu
sípá
něco o tom že žít se dá i jinak
jenže to dá práci
tak se radši vozíme
na vlnách

vymazlení
jako ze žurnálu

všichni se všemi
a přitom každý sám

civilistní

při čtení novin
na prstech tiskařská čerň
pár výkřiků
o globálních fóliovnících
jak zvýšit potenci
mužům beztak vyobcovaným
a kde se levně nažrat

o životě zhola nic

V Karlíně, za viaduktem, v Pernerově ulici, která vede podél trati, je hospoda

jmenující se stejně jako cd skupiny Hally Belly – u Zpěváků ve tři ráno

(Guerilla Records,

koncert krá-

lidí, kteří tam

to byli regulér-

holčičky

skalníc

generace

z kolejí. Připad-

hvězd (posta-

silnice odsou-

Kobzík po-

všech n

z páté bé (p

všech

svobodu, k

pocity, po

Bůh. / Lidé

jsem v

sympatický

Šofarem vymleto

Hajzl pajzl, to je těžká lambáda

V Karlíně, za viaduktem, v Pernerově ulici, která vede podél trati, je hospoda jmenující se stejně jako cd skupiny Hally Belly – u Zpěváků ve tři ráno (Guerilla Records, 2006). Prvního června jsem tam byl oslavit Den dětí na koncert krále pornofolku Záviše, kamarády zvaného Záva. No, nikdo z těch lidí, kteří tam lemtali plzeň, asi nevěděl, že děti něco slaví, i když co postava, to byli regulérní golden kids: bloňdatý šedesátiletý éra s kerkou, šestnáctiletý holčičky, chlupáči stále na odchodu s deseti čárkama na tácku, několik skalních fans a pomalu každou hodinu se objevující legenda usárnové generace Wabi Daněk, který si chodil dávat k pultu trošku té rosy stírané z kolejí.

Připadal jsem si jak někdy tak v roce 1977 ve žďárské hospodě *U tří hvězd* (postavil ji Santini a budovatelé města ji o něco později kvůli rozšíření silnice odsoudili k smrti). Když tam největší tehdejší místní vlásenkář Honza Kobzík pořádal poslechovou diskotéku, slezlo se tam výběrové seskupení všech nejobludnějších zjevů z okolí. Pokud by tam zavítala nějaká hlídka z páté bé (pro mladší ročníky Veřejná bezpečnost), měla by to tam k odběru všechno z jedné vody načisto. Ale to bylo v době nedobě. Teď máme svobodu, kalení není diverzní činnost a porovnávat se moc nedá. Nicméně pocity, pocity jsou. *Na horu vysokou, na jámu hlubokou / sestoupil z hory Bůh. / Lidé se divili, zpívat mu začali / neměl však hudební sluch.* (Schválně jsem vybral text úplně z jiné poličky Závišovy spíže.)

Záviš je nesmírně sympatický chlapík, který pochopil, že jakmile by svoje hraní provozoval jen kvůli výdělku, tak by se stal účastníkem psích závodů, ovšem ne jako divák. Hraje svoje přisprostlé písně radostně a optimisticky, a ne jen je, kropí žíznivou zem z konvičky normality a pánbůh zaplat' za ty dary. Že se všem

nelíbí... No nelíbí. Líbit všem se snaží akorát kurvy. Viz dále **zavis.borec.cz**.

A teď řez. Doputovalo ke mně pár cédéček z vydavatelství Popron, o kterém jsem si myslel, že už nic nevydává, že se proměnilo na distribuční firmu. Tak to je dobře, že se snaží. Rozjeli tam takový projektíček, jak by řekl nějaký šíbr z branže: *Projekt Popronu pro nové umělce – vydejte CD u Popronu*. Za jasně daných podmínek si může kdokoliv nechat vyrobit 500, 1000 kousků s „hlasem harfy své“, něco zaplatí a Popron se na tom podílí, včetně zajištění reklamy a šíření. Takže Honza Surý vydal CD + DVD *Nakloněná zem (Nejistou a vratkou chůzí / kráčím den co den / tak to mívám často mívám / nakloněnou zem* (stejnomená ústřední píseň). Více: **www.honzasury.cz**. Něco podobného spáchala Shnilá šwestka, deska s názvem *Face to face*, více na: **www.prinz.zlin.cz**. Nechci, nechci a ještě jednou nechci být zlý, ale to snad raději tu Helenku Vondráčkovou. Nic horšího jsem nevymyslel.

Ale to není všechno. V popronské hromádce byl i výpustek Petra Kotvalda *Principal* (2006). Autor vši hudby Jindřich Parma, autor všech textů Pavel Cmíral. Patnákrát různě dlouhé *tuc* *tuc* *tuc*, *tuctové* *tuc* *tuc*

kvůli výdělku, tak by se stal účastníkem psích závodů, ovšem ne jako divák.

Hraje svoje přisprostlé písně radostně a optimisticky, a ne jen je, kropí žíznivou zem z konvičky normality a pánbůh zaplat' za ty dary. Že se všem

nelíbí... No nelíbí. Líbit všem se snaží akorát kurvy. Viz dále zavis.borec.cz.

A teď řez. Doputovalo ke mně pár cedéček z vydavatelství Popron, o kterém

tuc, turistická výprava po válendě tuc tuc tuc, koupel v požární nádrži na Krétě tuc tuc tuc, tukaní námluvy tuc tuc tuc, tuzexo-
vé tuc tuc tuc, z vodovodního kohoutku tuc tuc tuc. A tuc. Svatá panenka svatohostýn-
ská, oroduj za nás – tuc, tuc, tuc!!!

+++

Vždycky mě překvapí, že někoho překvapu-
je, jak literatura (jako téma) zmenšuje a vy-
klizuje svoje přirozená teritoria. Podobně
jako Aralské moře vysychá zájem psát o ní
do novin, věnovat jí stránky. Na její místo
se tlačí dvě finančně silnější kulturní síly –
hudba a film. Typickým příkladem je *Mladá
fronta Dnes*, která zcela, mimo sobotní *Ka-
várny*, vyrušila jakoukoliv literární reflexi.
Samozřejmě kromě toho, co se dá napěnit –
veletrhy, festivaly, návštěvy, bestesellery
a smrt.

Vždyť to je přece úplně jednoduché –
poezie, próza a hlavně drama ve všech vari-
acích se natolik staly součástí našeho všed-
ního dne, že je zbytečné psát o nich ještě
v novinách.

+++

Někdy v polovině května vyšla v *Právu*,
v rubrice *Společenská kronika*, vzpomínka
na plukovníka Hedbávného (VÚ 9376, Vim-
perk), který by se 23. května 2007 dožil 80
let. Vzpomínal na něj syn.

Nejspíše v dobrém. Stovky a tisíce jiných
jeho nevlastních synů, absolventů vojenské
katedry Univerzity Karlovy, na něj vzpomí-
nají jako na idiotského furtáka, krystalizo-

vanou tupost socialistické armády. Třeba se
s ním někde potkáme na věčnosti a vyříká-
me si to, i když s mnohými z nás, kteří také
kvůli němu podstoupili těžký zápas o mod-
rou knížku, se asi bavit nebude. Možná že ja-
ko otec to byl fajn člověk. Jako šéf vojenské
katedry tak fajnovní nebyl...

+++

Zašel jsem do kina, přestože nehrál Steven
Seagal. Britsko-francouzsko-český film
Edith Piaf, biografický snímek poctivého ev-
ropského filmařství, by mohl mít u nás do-
cela úspěch. Tragický příběh, výtečná ka-
mera, míchání časových rovin, občas tu
a tam český herec. A písně slavné šansoni-
érky. Nějakou tu mouchu ale musím najít.
Firma, která připravovala české titulky, ne-
použila klasický „strojový“ řez písma, ale
nějakého bastarda ke čtení nevhodného
a hlavně v barvě žluté. Kdyby se celý film
odehrával v noci, pak ano. Ale jakmile se
plátno prosvětlí, tak není co číst, protože
tam nic není. Ono to tam vlastně je, ale ne-
jsme bábama Halabábama, abychom mohli
jen tak odečítat z ničeho. No a pak mě ještě
napadla jedna věc. Herečka, která hrála sla-
vnou zpěvačku v době začátků její slávy, ob-
čas neobyčejně připomínala malíře a socha-
ře Jaroslava Rónu. A hned mě to v hlavě
přeskočilo na jeho slavný Kafkův pomník
a pak už jsem viděl jen Edith Piaf jak nosí
na zádech další menší Edith Piaf. Tak příště
radši zase toho Seagala, ten ve mně nevyvo-
lává vůbec nic. A tak to má u filmu být.

Jakub Šofar

vysychá zájem psát o ní do novin, věnovat jí stránky. Na její místo se tlačí dvě
finančně silnější kulturní síly – hudba a film. Typickým příkladem je *Mladá
fronta Dnes*, která zcela, mimo sobotní *Kavárny*, vyrušila jakoukoliv literární

Mário Polónyi Texty

O sebe:

narodený 23. 11. 1975 v Nitre. Prvé básnické pokusy som písal už na základnej škole. K ozajstnej tvorbe som sa dostal až na gymnáziu, pár básní mi uverejnil časopis Dotyky. Od roku 2001 som členom petržalského literárneho klubu Generácia.

Od roku 2003 píšem texty pre alternatívnu folkovú kapelu Pathetic Hypermarket Band, kde aj spievam a hrám na gitare.

V roku 2006 mi v Slovenskom spisovateľovi vyšiel autobiografický román Planéta nešťastných ľudí.

Živím sa ako prekladateľ odbornej literatúry, študujem skladbu na Štátnom konzervatóriu a učím gitaru v Hudobnej akadémii Bratislava.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Oproti mne stával dedo v plášti od tety.
Prikyvoval, fajčil fajku a počúval vzduch.
Nebu bol vždy priskazený, peklu prisväť.
Mimo davu ako človek, mimo ako duch.

Oproti mne bili zvony presne na obed.
Pozerám na hrče hliny pri aj na veku.
Nepamätal som sa na nič, na po ani pred.
Aby prežil, duch sa najprv pomstil človeku.

Oproti mne horel kostol. Ticho, varovne.
Postával som vedľa studne s vedrom na hovná.
Hasiči sa dorútili z blízkej čajovne.
Želal som si, nech sa kostol opäť narovná.

Oproti mne pláva labuť s ladom na perí.
Zobák cerí, krkom krúti, bokom zazerá.
Umrel prudko, nepremýšľal, s kým sa pomerí.
Jazerám zanechal lesy, lesom jazerá.

Oproti mne išli šiky otvorených pier.
Do niektorých nasypala vrava kôpky slín.
Vypľuli a postavili zo slín krehký mier.
Mal na tele vyrážky a stopy omrzlín.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pozerám sa pred seba neprítomným zrakom.
Rád by som sa vyvíšil, ale nemám na kom.
Nemám žiadnych priateľov, som ako kus žuly.
Vždy ma najprv vyzliekli, potom neobuli.

Rád by som sa rozosmial nad veselou vetou.
Rád by som sa zoznámil s ľuďmi z iných svetov.
Neverím však nikomu, matke ani synom.
Dnes sa zuby vyrazia, pozajtra klin klinom.

Kráčam podľa kompasu, neviem, kde je sever.
Miluj svojho blížneho, nikdy mu však never.
Viem, že umriem bohatý. A preto sa bojím.
Nedarujem nikomu. Cudzím ani svojim.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

O sekundu vyjde slnko. Počkám, poležím.
Cez stebľá sa na mňa škerí predposledná z lámp.
Plaché svetlo pochoduje tichým pobrežím.
Takto asi víta ráno premrznutý tramp.

O sekundu zaburáca z blízkej veže kňaz.
Ticho býva pred obedom strašne háklivé.
Včera prišlo prineskoro a dnes mešká zas.
Nenájde ma na spovedi. Ani na pive.

O sekundu zaútočí z tajnej skrýše hlad.
Mal by som sa pootočiť, možno zmizne sám.
Opatrne pohnem nohou o pol kroka vzad.
Nezávidím ani krídlam ani kolesám.

O sekundu otvárajú odnaproti šenk.
Chlapi chôdzou drhnú chodník od načatých rán.
Zaznie hlasné Na zdravie! a podnapitý ceng.
Včera bolo Ondreja a dnes má sviatok Ján.

O sekundu slnko zájde za najbližší dom.
Tma ma štekľí na tvári a sprevádza ju mráz.
O život sa hádam s Rómom, o smrť so Židom.
Narodím sa každý deň, neumriem ani raz.

O sekundu poviem Zbohom a ostanem tu.
Veď sa nikam neponáhľam, svet sa hýbe sám.
Zajednám si prvú dámu a zneuctím stú.
Whisky pôjde do pekla a víno nebesám.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Odtrhol sa z kúďľa prach.
Rozhodol sa žiť.
Zašiel najprv ku studni,
potom na pažiť.

Narástlo mu sedem hláv,
ale len dva nosy
a preto si zvyšné hlavy
pre istotu kosí.

Púšť

Iba lopatku mi vráť, lopatku mi neber.
Radšej nech mi zalejú kanál cementom.
Kripla vylieč, neutrať. Daj mu z tvojich rebier.
Viem, že mňa hej, ale ju...nenechajte v tom.

Krásavica na Váhu, víla mokradí,
prísne skrýva nadváhu. Raj vraj odradí.
Krásavica na čistinke prostred divých lúk
kvôli novej modrej sinke ledva napla luk.

Celé stádo nápadníkov vystrielať švárne.
Luk je otcov, šíp zas strýkov. Magnát bez továrne.
Ktorémuže neodpovie na vyznanie strelou?
Na víťazoch rastie krovie. Ak nevládzeš, nelov.

Volala slepá babka: „Pozor, bomby!“
Oddiel skautov spriečil sa pred tancom.
Vybuchlo iba malé čierne kombi.
Štyri gummy rozdeli trestancom.

Uchádzač predvolaný na štvrt' na jednu!
„Tu!“, „Nekrič, tu spia kráľovné!“
Kráľovná je len jedna a i tá je dnu.
Zmizni je viac než varovné.

Vozy sa pohli, zaklapli mreže.
Kolaje zasýpa nedeľný ruch.
Čakal som na ňu. Že príde. Kdeže.
Poslala sparno a k tomu roj múch.

„Prišiel! Vrátil sa! Či ty si to mi?“
Strniskom rozlievam slzy po tvári.
Odchod upevní, návrat podlomí.
Tisíc ťažkých nocí v jednom dolári.

Ráno príde skoro. Ja ostanem bdiť.
Deti od susedov lezú na liesku.
Ešte som len prišiel, a už trhám sieť.
Už si kreslím mapy prstom do piesku.

Vyžením sa do tmy, s nadávkou a s krikom.
S ružovými hrotmi...a ostať niet pri kom.
Vyžením sa z domu iba s kockou masla.
A ostať niet komu. Zabila a zhasla.

Komínom sa škerí prevrhnutá fotka.
Poznám ju po perí. Zlá a pritom krotká.
Bezdomovec v raji žobre pri jabloni.
Pobyt prísne tají. Vždy vie viac než oni.

Oni fajčia popol z vlasov deda Fráza.
Chodia do pivnice stáčať plač a ston.
Kedysi by kopol. Dnes už iba zrádza.
Kus šedivej štiečky váži len pár ton.

Farbičkami dúhu namaľujem svižne.
Veď sa poteš jari! Vidíš. Schudla si.
Opýtam sa sluhu, keď nesadí, či žne.
Je slabý a starý. Mlčky súhlasí.

Tak koho dnes skolím? Zase v pokoji?
Oni idú tajne domov. A my kam?
Ujdem pred okolím. Možno opojí.
Lenže dvere stajne večer zamykám.

Darmo, že ma smädí. Za vodu ma platia.
Za vodu sa chodí kolenami vzad.
Ospalí a bledí od dlhého státi.
Hore na poschodí je zima a smrad.

Vozne najprv umy od krvi a od slov.
Učičíkaj hovná, uroň slzy tri.
Dám si zo dva rummy, vyšlem zo dvoch poslov.
Keď je nešikovná, zaspí v pollitri.

Prosili ma: „Prosím, neodchádzaj s ranou!“
Nevedia, že celý neopúšťam nerád.
Symbolicky nosím tvoj jed na potkanov,
keby sme sa chceli spolu navečerať.

Aj ty prídeš k stolu. Zrub už bude tlieť.
V jeho troskách čušia džbán, čižmy a kríž.
Predali ťa holú. Jazvy nevidieť.
Možno nie si užšia, možno iba spíš.

Pod viečkami chátra stádo jeleňov.
Nevideli jedlo, pili zo vzdoru.
Ani jasná vatra nezaženie nov.
Odkvitlo a zvädlo. Tak dnes o ktorú?

S ovisnutým perím kráča zbitý bojar.
Na hrudi má krovky koňa Pegasa.

Každú zimu verím, že vydrží po jar.
Do poslednej stovky... Chladná, belasá.

Lenže breh sa rúca na mŕtvoly detí.
Za dva tucty mreží nevymením sľub.
Mám len jedny pľúca. Aj v tých sa dych spätí.
Aj v tých občas leží čísi mŕtvy trup.

Keby cesta viedla dolu pri mori,
bol by som dnes krabom v menu hotela.
Z vyschnutého žriedla piesok hovorí:
„V pokornom a slabom púšť ma nechcela.“

Suama zitsi

Odčič chlustrpi felehrig eksli soatapa htu,
Zdmoa sžítk kovdre prulikšá,
Chelebvič suama seskhue apkriog zitsi
Skrn húmbrai viootíž sompralé.

Suama huakia fýštrk zgreovo umiolo ia,
Sestramé kraebio sikkúgli svoikl:

„Zitsi! Striaľ kpílt!“

Zdrgo uviata hó fuišklápí, diutrý.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Sedel som pri prahu
v ceste dverám.
Viem, že na odvahu
nevyzerám.
Viem, že mi odvaha
občas velí.
Kto dušou zaváha,
umrie celý.

Ja to zvládnem

Takto skoro nesvitalo ani cez leto.
Cez posteľ mám prehodené oškvarky a sadlo.
Ešte než sa spustí hádka, poviem dôvetok.
Skafander ti nepristal a sako neprisadlo.

Do dejín sa zapisujú prostoduché činy,
Nezávidím, iba svojím šarmom ničím kvety.
Kto sa bojí, vyvoláva dojem, že je iný.
Roky stojím na mieste. Som súboj bez odvety.

S príbuznými postavíme jednu veľkú hrobku,
Navaríme lečo, aby neostala ladom.
Na dôchodok odkladám si rovno zo zárobku.
Možno umriem a ostane mojím deťom na dom.

Takto skoro nesvitalo ani v praveku.
Sotili ma do jamy, kde krokodílov pária.
Mám tri klince zospodu a fotku na veku.
Od rána sa ukrývam za akéhosi Mária.

V zákulisí (na môj vkus) je vždy až príliš zbrklo.
Radšej zbehnem do doliny statok zavracať.
Nedovidím na koniec. To odkiaľ sa tu zhŕklo?
Dážď premením na vodu a šesť pív na dvadsať.

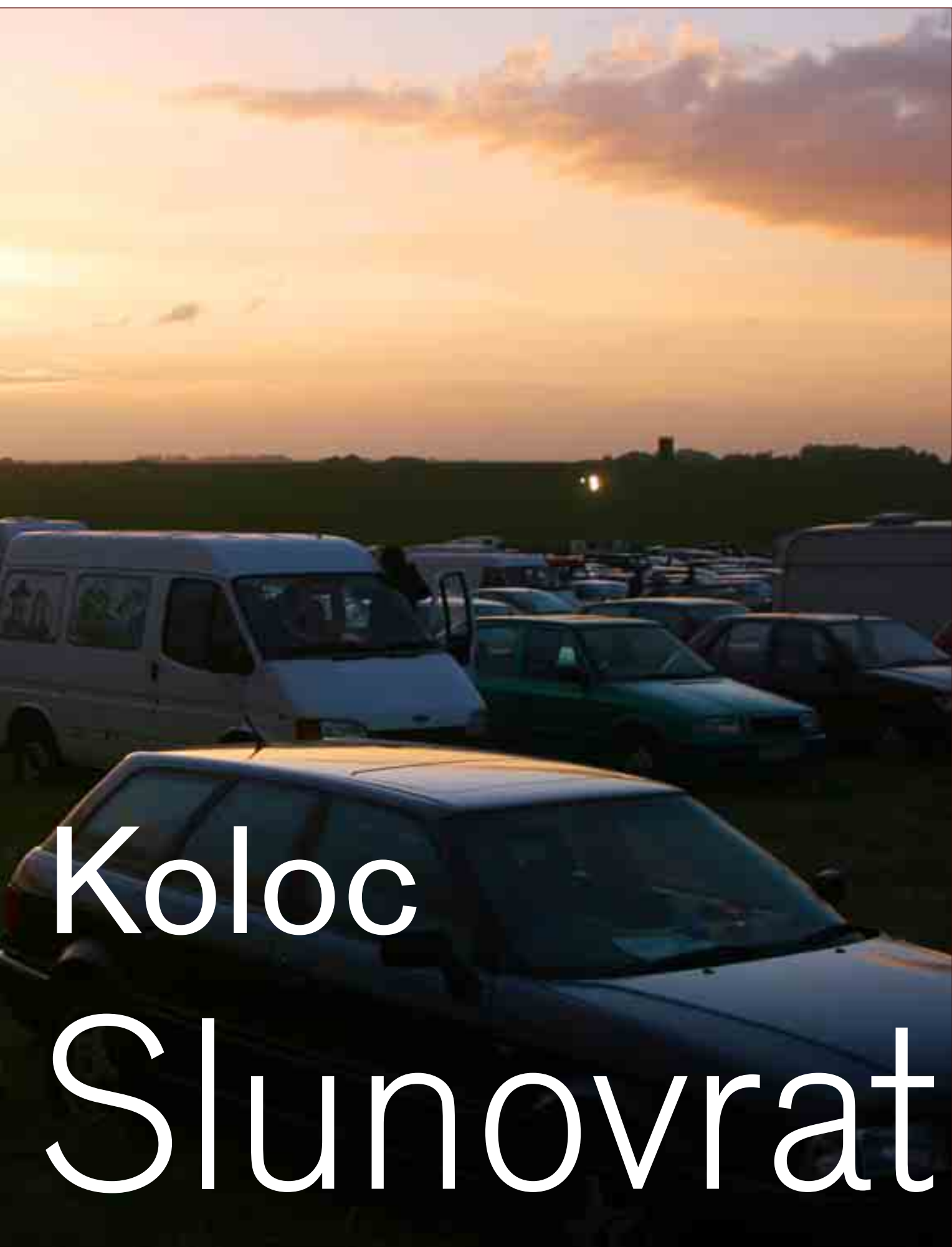
Pramenila neha z neba, pramení i z pekla.
Hrnček s uchom podložím, nech zaspím ešte v noci.
Tlačiareň sa po tých rokoch stále nezasekla.
Neprežijem ani týždeň sám a bez pomoci.

Mário Polónyi
Texty

Jan Turnovský, „Slunovrat 2007“

Tomáš

Koloc Slunovrat

Hluboko zasuté haiku

nadechnu se
odkudsi cítím smažící se olivový olej s oregánem
dýchám zhluboka

Žluté haiku

pejsek, který má zadní tlapy na vozíku ze dvou koleček
běží vedle holčičky
a dívá se do slunce

Dopis příteli

Za čtvercem tohoto dopisu
vidím v pozadí řepkové pole, větrný mlýn a dva kopce pokryté mechem
uprostřed polí vede cesta z udusané slámy
po které před chvílí odjel dřevěný vozík tažený oslíkem
jenž vezl vše, co chtěli jsme.
A ten už vidět není...

Uprostřed noci

uprostřed noci
sedím na židli a štěstím začínám se smát
-Zbláznil jsem se?
-Pst ...

Obraz z 24. května 2007

Smyčce jako pruty divokého vína
vyrůstají do výšky
z cvrkající louky orchestru
a rozpuklé světlice ohňostroje tvoří kouli
podobající se houbě,
která mi důrazně říká:
„Tomáši, probud se!“

Zrození

Naposled, když jsem spatřil jeho tvář
stál přede mnou
celý zlatý
a jeho živlem bylo bezčasí

viděl jsem vesmíry a galaxie
řeřavá jádra sluncí
a planety
ze kterých se skládalo
jeho tělo

pak jsem zavřel oči
a síla, která si to přála
se rozdvojila

pamatuji si vlhké teplo
a pocit ohromení,
že ten průsvitný obláček za zrcadlem
jsem taky já

ještě se naposledy usmál
a jeho rty se náhle pohnuly:
„Le chajim, Toma.“

tehdy jsem poprvé pocítil
mráz, řeč a strach,
že žije něco jiného
než já

(I když to, co vyslovil
jsem měl ve chvíli, kdy otevřel ústa,
sám ve svých myšlenkách)

Tak i mé nově vzniklé tělo
napoprvé rozhýbalo svaly úst
(ještě jsem v jejich tanci cítil
jeho vůli, sílu, cíl)
a řeklo první zvláštní slovo:
Sbohem...
(Můj hlas se mi
podivně zlověstně
rozléhal v uších)

Teprve pak
se začal hýbat čas...

Slunovrat

(odehrává se strašně rychle)

Stoproudá dálnice:

metalizová auta z kterých zní nádherně bijící pochodová hudba
kamiony s reklamami na žvýkačku džus a patentní píсты
nákladák s pískem školní autobus
dodávky dodávající chleba čokoládu a sekanou
pohřební vůz s roztrhanými těly
žlutá cisterna s pivem motocykl Harley Davidson
dvanáctidvéřový kadilak popraveného perského šacha papamobil a hovnocuc
volkswagen brouk Johna Lennona Heydrichův mercedes
starý anglický nákladák na dřevo armádní kolona
pištící housátka velorexů trabantů a wartburgů
do jejichž hejna z bočních silnic v nekonečném proudu prýští
dámská a pánská kola koloběžky a tříkolky
a za jedním pánem na jednokolce který nad tím vším balancuje ve vzduchu
letí houf andělů

...

paprskem pohledu přes stoproudou dálnici
najednou vidím
cípeček třepajícího se horkého vzduchu

cosi mi říká laskavým ženským hlasem
ale během vteřiny zase vše přelije oceán aut

a nežli stačím sám na něco pomyslet
vyjde mi z očí ještě otázka

*Mami, co to bylo?**To jsem byla já.*

...

Modlitba naděje

dej mi sílu,
abych se vrátil k těm
kteří jsou
pořád u mě

Zpátky!

Zpátky!
Co nejbliž prostředku řeky
co nejbliž středu jezera
Tam, kde se protínají siločáry
proud světla v kulminálním bodu
prosvěcuje všechny praskliny
nejistoty svítí leskle černou barvou
těžiště je vychýleno ven

(Saze neublíží jenom tehdy
vystříknou-li na oheň)

Hagiosova symfonie**Ouvertura**

Smuteční hosté se rozešli. Stál na zastávce
a neustále myslel na to, co se právě stalo. Viděl
její oči, propadající se do hlubin lebky, a její ků-
ži a maso, jak leží v hrobě, šedne a usychá,
a viděl svůj zítřejší den, se kterým se děje to
samé.

Roztřásl se zimou.

Přijel autobus.

A pak se stalo něco zvláštního.

Ve chvíli kdy stál jednou nohou na schůdcích
autobusu a druhá noha se přestala dotýkat ze-
mě, autobusová zastávka zmizela.

Dveře autobusu se se zasyčením zavřely.

Přešel k zadnímu sklu autobusu, a to, co
uviděl, ho ohromilo. Nejenže zmizela zastávka,
ale zmizelo i všechno ostatní. Autobus se pohy-
boval jen po úzkém pruhu země, jehož se právě
dotýkaly jeho pneumatiky. Co bylo za tímto
prostorem, nemohl zjistit, protože oči mu pro-
stě nedovolovaly za tuto oblast pohlédnout.

Vzápětí na všechno, co bylo mimo autobus
zapomněl.

Zmocnil se ho zvláštní stav, kdy se všechno
začalo dít nikoli mimo jeho vůli, ale bez vyna-
ložení jakékoli energie, jakoby každý pohyb byl
předem do nejmenšího detailu napsán. Upro-
střed autobusu prošel vlnou zapadajícího slun-
ce a oranžově zabarvené myšlenky, že každá
odchylka je neskutečně směšná, a ve vlně roze-
smátého přílivu teplého láskyplného slunce,
která do něj pronikla a až do poslední částičky
ho zaplnila, rozpoznal předešlou Estetické sym-
fonie Spirose Hagiose.

Sedl si na sedadlo, před nímž se podlaha zveda-
la podobnou vlnou, pod jakou se otáčelo nevi-
ditelné kolo,

a uvědomil si, že zpívá...

Strž (velký recenzní prostředek)

Kinoautomat: Člověk a jeho dům (1967, československá premiéra 1971, obnovená premiéra 2007)

SMS recenze

Novy animovany „kult“
Renesance: navrch huj,
vespod nuda.

sk

Jeden starý perský příběh vypráví o muži, kterému perský šáh za jeho služby slíbil vyplnit jakékoli přání. Vládce se podivil mužově skromnosti, neboť ten si nepřál nic víc než jedno zrna na první pole šachovnice a na každé další dvojnásobek předešlého stavu. Šáh však ustrnul ještě více, když už ve druhé řadě polí se začaly státní sýpky vinou geometrické řady kvapem vyprazdňovat.

Na podobné číselné hře s permutacemi je založen také nápad Kinoautomatu. Sedm hlasování o vývoji filmu Člověk a jeho dům poskytuje divákovi možnost zhlédnout celkem 128 verzí snímku.

Když byl letos Kinoautomat po pětatřiceti letech v kině Světozor obnoven, měl se

hrát každodenně od 29. května do 20. června. Suma sumárum 23 projekcí dávalo jednu jistotu – ani člověk, který navštíví všechna představení, zdaleka neprozkoumá všechny verze příběhu svérázných obyvatel panelového domu, kteří svým jednáním způsobí, že jejich obydlí začne hořet.

Dvakrát Československo dobylo světovou výstavu Expo díky filmu. V roce 1958 v Bruselu zaujala Laterna magika režiséra Alfréda Radoka. O devět let později v Montrealu zaplavovali návštěvníci československý stánek kvůli Kinoautomatu.

Autorem konceptu byl Radúz Činčera, filmový a divadelní režisér, který už před Kinoautomatem slavil úspěch z dokumentárním filmem Romeo a Julie '63, do nějž uchoval průběh zkoušek Shakespearovy hry v Národním divadle. A jeho dcera Alena Činčerová, mimochodem taky dokumentaristka, má hlavní zásluhu na tom, že se unikátní hlasovací projekt v kině opět objevil.

Činčera byl odborník hlavně přes technické aspekty projektu. Proto přizval k realizaci jednak režiséry specializované na hrané pasáže, Jána Roháče a Vladimíra Svitáčka, a také jednoho z nejlepších scénáristů 60. let Pavla Juráčka. Ti všichni se podělili o režii snímku. Mezi autory scénáře se obje-

SMS recenze

Chcete-li si ujasnit obsah pojmu jako povrchnost nebo stereotyp, zajdete si d o kina na Romy. Ten film už nezachrání ani v jednom kuse picující Bolek Polivka.

pv

vuje ještě jedno jméno – Miroslav Horníček. A nutno říct, že jeho inteligentní humor ze scénáře jenom číší. „Ano. Takto vypadá náš dům, když zrovna nehoří.“

Byl to rovněž Horníček, kdo po úspěšné kanadské premiéře představení sarkasticky poznamenal, že „v Československu máme tolik demokracie, že ji musíme vyvážet“.

Miroslav Horníček se zároveň stal hlavní tváří filmu, v němž nejenže hrál hlavní roli, ale také jej v kinosále uváděl. Na začátku představení totiž před diváky předstoupí moderátor, který vysvětlí princip Kinoautomatu a ukáže, jak se hlasuje. Aby si získal důvěru obecnosti, položí zkušební anketní otázku, zkoumající například věkovou skladbu publika, a okomentuje výsledky.

Zajímavé je, že Horníček neuměl anglicky, a přesto měl před plátno (většinou se zastavěným záběrem vlastního obličeje) odvalu vlézt. Celý svůj monolog se totiž naučil z paměti jako soustavu fonetických jednotek. Návštěvníci kinosálu zůstali nicméně ochuzeni o jednu z Horníčkových hlavních předností, a sice schopnost improvizace.

V Praze se Kinoautomat objevil se čtyřletým zpožděním v lednu 1971. V moderování se vyžíval opět Miroslav Horníček, vzhledem k vysokému tempu představení

(hrávalo se i dvakrát denně) jej však museli alternovat Eduard Hruběš, Saskia Burešová, Václav Čapek, Jaroslava Panýrková a Regina Rázlová. V září 1972 se už však normalizačnímu režimu znelíbilo, že s obsahem filmu manipulují diváci, a nikoli cenzoři, a úspěšný projekt zarazil.

Své obnovené premiéry se dočkal až po 35 letech. A byl to právě jeden z původních uvaděčů, Eduard Hruběš, který letošní projekci 29. května zahájil. Spolu s ním tvořili moderátorský tým Tomáš Matonoha a Josef Polášek. Věčná škoda, že do ansámblu nepronikla také alespoň jedna žena.

Kinoautomat je interaktivní projekt. Film běží, moderátor řekne stop, diváci volí, jak se bude pokračovat. Jedinou barevnou

Byl to rovněž Horníček, kdo po úspěšné kanadské premiéře představení sarkasticky poznamenal, že „v Československu máme tolik demokracie, že ji musíme vyvážet“.

pasáží jsou titulky, v nichž se objevuje motiv dvou polí – zeleného a červeného. Stejně tak zelené a červené tlačítko slouží k rozhodování o osudu děje. Když se Kinoautomat hrál v Praze poprvé, byla každá židle osazena hlasovacím zařízením, z něž vedly dráty až do zákulisí, kde pak speciální přístroj sečetl impulsy.

Po pětatřiceti letech se doba přece jen posunula. Na místo obrovského technického zařízení hlasy sčítá jeden počítač, diváci si před představením proti záloze vyzvedli speciální hlasovací zařízení, které funguje na principu dálkového ovladače. Zlé hlasy tvrdí, že původní zařízení se přesunulo do poslanecké sněmovny.

Kinoautomat ale nestojí jen na propojení filmu s divákem. Důležitý je také vztah mezi příběhem na plátně a moderátorem na jevišti. Každý, i nadčasový film, zůstává přece jen pořád svědkem doby, v níž vznikl. Technická kvalita, obraz tehdejšího vzezření místa, kde se natáčelo, aktuální narážky a slovní zásoba – to vše už se zakonzervovalo a nelze s tím pohnout.

Živý uvaďčč na scéně však může některé motivy rozvést, přenést, aktualizovat, stejně jako může reagovat na současné události. Takto během jednoho večera také padly

zmínky o návštěvě prezidenta Bushe, o některých nevýhodách demokracie se sudým počtem zákonodárců apod.

Přesto, všechna tato specifika jsou zřejmě nákladná, a vzhledem k tomu, že diváci se do kin letos nehrnuli jako před pětatřiceti neřkuli čtyřiceti lety, bylo ani ne měsíční promítání docela rozumným kompromisem. Na druhou stranu o projekt jeví zájem především mladí lidé, což bylo patrné už z úvodního hlasování, a sál tak byl za-

plněn mnohem více než při standardní projekci domácího či zahraničního velkofilmu.

Na celý příběh a jeho scénář se dá pohlížet různě. Záleží na tom, kolik jste toho z kuchyně autorů ochutnali. Na začátku jsem uváděl, že nikdo nemohl letos vidět všechny verze filmu. Pro ty, co Kinoautomat zažili, i pro ostatní, kteří se dopustili té chyby, že se na něj nevypravili, si celý princip ještě jednou připomeneme.

SMS recenze

„Road movie“ Roming je hlavně cesta za Vejdelkem. A je to škoda, protože scenarista Marek Epstein i Bolek Polivka dělali, co mohli, aby ten film nasmerovali jinak...

sk

Viděli jste Kinoautomat?

Ano

Udělal jste dobře. Máte zážitek, který je neopakovatelný, protože se málokdy stane, aby se hrála stejná kombinace scén.

Ne

Obrovská chyba. Pakliže se celý projekt ještě někdy do Světozoru dostane, nenechte si jej ujít. Poznáte, jaké to je utvářet příběh.

Viděli jste Kinoautomat vícekrát než jednou?

Ano

Potom asi už víte, v čem spočívá princip scénáře a jaká je pointa. S trochou štěstí jste zhlédli všechny natočený materiál, nebo naopak zjistili, které pasáže spatřené napoprvé mohou propříště chybět.

Ne

Nevadí. Ale při případné repríze tuto zkušenost absolvujete. I když člověk příběh zná, může se znovu pobavit.

Vypravíte se případně na film v budoucnu?

Ano

Nebudete litovat. A při ohlášení dalších projekcí si vyhraďte více než jeden večer. I při opakovaném zhlédnutí se nebudete nudit.

Ne

V podstatě jste se nerozhodli špatně. Nepřijdete ani o velké kolepé kulisy, ani o mezinárodní hvězdy, pouze o speciální zážitek, kterých je ale i jinde spousta. A nebudete muset přemýšlet o obsahu filmu.

Anebo to vlastně všechno funguje jinak?

Umberto Eco zařadil do knihy Meze interpretace esej o detektivních příbězích. V tomto textu nastínil, že moderní detektivní román během zhruba sta let své praktické existence nabídl už téměř všechny varianty pachatelů – od klasických nenapravitelných recidivistů přes policisty a detektivy případů až po samotné vypravěče. S jedinou výjimkou. Totiž že viníkem ještě ani jednou nebyl čtenář čili recipient.

Právě Kinoautomat i tuto hranici (jak je patrné už z úvodních slov filmu, kdy Miroslav Horníček v roli pana Nováka sklesle z plátna volá „Já jsem zločinec!“) překračuje a činí diváky odpovědnými za to, co se děje na plátně. Alespoň zdánlivě.

Michal Kliment

Přesto, všechna tato specifika jsou zřejmě nákladná, a vzhledem k tomu, že diváci se do kin letos nehrnuli jako před pětatřiceti neřkuli čtyřiceti lety, bylo ani ne měsíční promítání docela rozumným kompromisem. Na druhou stranu o projekt jevíli zájem

především mladí lidé, což bylo patrné už z úvodního hlasování, a sál tak byl zaplněn mnohem více než při standardní projekci...

Knižní skicář

Stakových knih je na světě, a tak málo času. Tuhle mi někdo povídal, že prej po třicítce už se nic nestihne. Mudrc. No jo, je po třicítce, aspoň u nás doma, a vážně se toho stíhá dost málo. Tak hlavně se nedat, říkám si. Třeba čtení. Dřív jsem četl jako o život. Když teď jednou za půl roku najdu jeden den na čtení, mám z toho takovou radost, že po hodině čučení do knížky usnu. Nebo se jako z udělání a docela sám pustí vedle v pokoji fajn film... A kde je čtení. Tak jsem tuhle nevylezl z postele, abych tomu dráždivému světu po třicítce utekl, a zahrnul jsem se knížkami, které se mi nasbíraly tak nějak za poslední měsíce.

Masaryk pro děti

Jasně, začít se musí zvolna, přece hned nevnořím nos do Bílé velryby. Nejdřív jsem zalistoval komixem Renáty Fučíkové *Tomáš Garrigue Masaryk* (Práh). Je to zvláštní a rozhodně příjemný pocit vidět, že se dá udělat knížka, která touto formou umí vyprávět, trochu naivně, trochu idealisticky, ale rozhodně poutavě, aniž by k tomu potřebovala vesmírné galaxie, sofistikované zbraně a ušoplešochobotnatce z hvězdy Xerxon. Stačí silný příběh. Renáta Fučíková sice v textu tu a tam škobrtne a je vidět, že nemyslela zrovna s dlouho perspektivou – text začíná tím, že od narození TGM nás dělí něco málo přes 150 let. Tak nevím, jak dlouho to vydrží, ale podobné detaily se dají v příštím vydání opravit. Možná mne při čtení a prohlížení nakazil optimismus, který vlastně navzdory trablům a přítěžím ze života TGM vyzařuje, nebo nadšení, které do své práce zjevně vložila Renáta Fučíková, ale měl jsem jasný pocit, že taková knížka pro děti má smysl, že by neměla zůstat sama a hlavně, že by se dala vydávat ještě mnoho let, asi jako pejsek a kočička. Prostě povědomí o tom, na jakých základech jsme vznikli, by mělo patřit k základní

výbavě každého školáka. Nebo to už ze mě mluví zase ta první republika?

Osvobozená korespondence

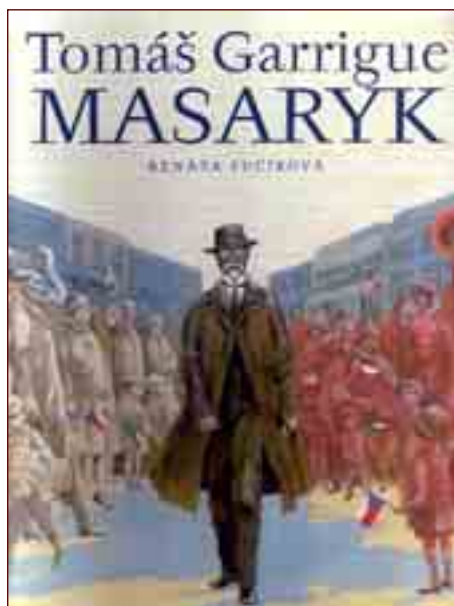
A abych si nezkazil dojem, hrábl jsem po TGM po prvním dílu korespondence Jana Wericha a Jiřího Voskovce. A nezkazil jsem si dojem. Text vypovídající jako snad zatím žádný jiný o exilu vnitřním i o exilu vnějším a jeho proměnách připravil editor Ladislav Matějka a vydalo nakladatelství Akropolis spolu s Nadací Jana a Medy Mládkových. Matějka je muž pečlivý, stará škola, takže ani ve svých letech neohrnul nos, když mu v archivu v Bostonu řekli, že si ty tisíce dopisů V + W nesmí ofotit, leda opsat. A tak sedl a opisoval pro nás pro všechny. Je skoro neuvěřitelné, jak dnes už mnoha lidem neznámý Voskovec a pro mnoho lidí trapně zprofanovaný národní klaun filozof Werich lezou z těch listů najednou jako živí chlapi. Když se za mořem i jinde vede Voskovcovi, je v Praze v trablech Werich, a když se konečně trochu vyšvihne i on, začne být v trablech Voskovec. Typické tak je poděkování jednoho z nich za dopis toho druhého: „Drahy puškvorče, děkuju ti za jobovy zvěsti.“ Z dopisů, které se ještě letos mají dočkat druhého a příští rok třetího dílu, na nás asi naposledy může vyskočit aspoň malé echo Osvobozeného divadla, jeho hlavních tvůrců, jejich vzájemného vztahu, který v českém pidishowbusinessu vlastně nemá obdoby, neb pokusům o jeho nápodobu nepřál osud (Suchý a Šlitř, Šimek a Grossmann) nebo prostě to byla jen nápodoba a ty vadnou rychle.

Jo, minule tady kolega Hanzl, tímto ho zdravíme, ve svých 160 znacích napsal něco jako že tahle korespondence je dokonalá ukázka socialistického realismu. No nevím, jak to přesně myslel, ale podle mě to netrefil. Při vší účtě. Ale možná jsem to taky jenom nepochopil, i když se mi to kolega šéf Švec snažil vyložit.

SMS recenze

Prectete si knizku
Aktualni temata
kulturalnich studií od
Angely McRobbie. Je to
obcas nuda, ale dostane
vas zase jednou trosku do
obrazu.

SS

des, na druhém nějaká břišní tanečnice a na třetím proslulý obchodník s vínem.“ Jasně, není to nejdelší román a Komárkův figl nahňácet takových 150 do knížky je jenom marketingový trik. Ale ono to funguje náramně. Všechny zkazky, někdy více někdy méně trefné, jdou k dnešku a glosují ho ironicky bodavým humorem. Kdyby se takhle, skoro anglicky chladně, na sebe dovedl podívat celý národ... ale to ze mě furt nějak mluví ten Masaryk z komixu nebo co. Ale jo, je to tak, kdyby se takhle, skoro anglicky chladně, na sebe dovedl podívat aspoň každý druhý. Nesedali bychom tolik na lep těm prvním. Vřele doporučuju například román „Einstein a drtivá většina“, dvakrát denně, aspoň. Vydal Práh.

Hudební vložka

Každý pořádný pořad, má-li si prý dneska udržet pozornost posluchače, diváka či čtenáře, musí co chvíli přerušit myšlenku, udělat z ní sekanici, ale hlavně prokládat muzikou nebo jiným odlehčením, aby nám jezuskote ti lidi byli odpočatí. Takže teď pro váš oddech, P. T. publikum, trocha pohodové hudby. Henry Rollins, Iggy Pop, Ramons, Fugazi, Dead Kennedys, Biafra, Green Day... pěkně se to po-

Kam se hrabe Balzac

Francouzský stroj na romány jménem Balzac dovedl psát celou noc, ale nikdy ne-trumfnul našeho Martina Komárka, který dovede za noc napsat celý román. No jak by taky ne, když jeden z nich třeba zní: „Největší syn národa. V soutěži hlasovali lidé, kdo je největším synem národa. Na prvním místě se ocitl dávný císař, za ním dva politici známí spíše lidem z toho národa, než komukoli jinému. Hlasující nevěděli, že podobná soutěž už byla v Izraeli v roce čtyřicet. Na prvním místě byl tehdy král Hero-

Jasně, není to nejdelší román a Komárkův figl nahňácet takových 150 do knížky je jenom marketingový trik. Ale ono to funguje náramně. Všechny zkazky, někdy více někdy méně trefné, jdou k dnešku a glosují ho ironicky bodavým humorem.

SMS recenze

Vystava Neue Rollen nemeckeho objeva Neo Raucha v prazskem Rudolfinu vyrazne zaostava za svym medialnim obrazem. Rauch je zajimavy, pouceny surrealisty, vtipny, ale to je tak nejvic, co se o nem da rict. Pres vsechny rozhovory, prezentace a slova o svetovosti a genialite – nafouknuta bublina.

SS

slouchá, co, jedem v punku jako v tanku... Knížku rozhovorů s kapelami, které v našich rádiích každý den neslyšíte, vydal Maťa spolu s Rock a Popem, jmenuje se Nenech se zas oblnout, Kapitoly o americkém hard coru a punku, a rozhovory sebral a sepsal Alex Švamberg. Některé vznikly tváří v tvář (nebo jak by asi řekli zpovídání chlapí tvrdíci xicht to xicht), některé čistě z časových a prostorových důvodů mailem. Za zmínku třeba stojí kapitola, kde Švamberg ukazuje, jak se v devadesátých letech do punku vrací politika. Podle jeho slov, když se ukázalo, že Hussain v Iráku neměl zbraně hromadného ničení, ale jenom šmelil s ropou, když zbytečně umírali američtí vojáci a ti, co přežili, si užívali mučení zajatců, byl čas, aby punk přestal ujíždět na písničkách o chlastu a chcaní a zase se opřel do těch pitomců z Washingtonu. Hned se do toho dalo několik kapel, kterým už nestačilo vobrážet školní piškotky, kde teče pivo proudem a holky ukazují prsa. Tolik chvilka hudby na oddech.

Ferda slavil

Václav Havel tuhle slavil narozeniny. No jo, říkal jsem, že na čtení bylo poslední dobou málo času. Takže, Havel měl narozeniny a vyšlo kolem toho i pár zajímavých věcí. Třeba knižní vydání hry Toma Stopparda Rock'n'roll nebo soubor divadelních her V hlavní roli Ferdinand Vaněk (vydala Academia). Tohle Havlovo divadelní alter ego,

SMS recenze

S Piraty v karibiku to slo s kopce. První díl s uzasne vtipnym Johnny Deppem byl super. Dvojka OK, ale byla uz trosku zamotana a s useknutym koncem. Trojka to dorazila, její dej je zamotany az hruza. Dala se sestrihat na polovinu.

ev

většině publika ještě tak matně známé z Audieci, si kromě samotného Havla do svých her a aktovek půjčili i Pavel Landovský, Pavel Kohout a Jiří Dienstbier. Právě Dienstbierova aktovka Příjem je původní Havlově Audienci asi nejbližší. Přímou na ni navazuje, Vaněk a sládek se potkávají za mřížemi, dokonce někde na cele trestance tajně kérije Šerkézy. Sládek sedí někde na příjmu, dělá v teplé kanceláři a šíří moudra jako vždy a všude: „Na vás, co sedíte za pravdu, je spoleh. Jako na vrahy. (...) Vrazi sedě tak dlouho, že se jim nevyplatí bonzovat. A vás, politický, za to na půlku nepustěj. Tak co byste to dělali? Mukl jasně dělá, jen co má cenu. Jenže s vrahama není moc řeč. Uvidíš doktora. Třikrát varoval ženu, že ji zastřelí, když bude zahejbat. Počtrtý ji picnul i s milencem a šel se udat. Musí být zádumčivej z toho, že ji radši nekop do řiti...“

Tak, a dneska balím, pár knížek na recenze jsem probral, něco mi tu zbylo na příště. Dokud ještě trochu stíhám.

Martin Groman

V některých člancích bylo řečeno, že novela je příliš erotická, ba co víc, že zavání pornografií. Mému vkusu to nepřipadalo, nehledě, že mnohdy musejí být věci pojmenovány pravými jmény. Katalpa disponuje natolik barvitým jazykem, že nepotřebuje šokovat lacinostmi. Navíc mnohde dokázala napsat věci, na které se jiní bojí jen pomyslet.

Jak jsem jedla hlínu

Před měsíci Jakuba Katalpa prózou *Je hlína k snědku*, rozdala karty do dvou hromádek. Ti z první pěli ódu, ti z druhé žalozpěv. A tak se nabízí jediné, přečíst a sám rozhodnout, na kterou z hromádek přiložit kartu.

V některých člancích bylo řečeno, že novela je příliš erotická, ba co víc, že zavání pornografií. Mému vkusu to nepřipadalo, nehledě, že mnohdy musejí být věci pojmenovány pravými jmény. Katalpa disponuje natolik barvitým jazykem, že nepotřebuje šokovat lacinostmi. Navíc mnohde dokázala napsat věci, na které se jiní bojí jen pomyslet. Novela je jakýmsi tokem pocitů a myšlenek, který má hlavní hrdince Nině možná přinést očistu, možná smíření... jiný směr...

Nejsilnější mi kniha připadá v pasážích, kde Nina tráví čas u maringotek a ohňů se svým milencem Mišem. Čas, ze kterého čpí živočišnost, touha vrátit se k podstatě a základním principům. Když jsem poprvé navštívila indickou restauraci, okusila jsem nová koření, aroma i vůně, které vytvořily zajímavou chuť. A stejně tak mi chutnala hlína.

Kateřina Bolechová

Hoblování je řemeslo

Kniha *Umělohmotný třípokoř* má být zpověď děvky. Hned v prvních větách se čtenář z úst hlavní postavy doví, jak by o sebe žena měla pečovat, na další straně pak o zásadním životním předsevzetí nesmrdět a držet si váhu. Vzápětí na vás autorka Petra Hůlová vybalí neotřelou metaforu zandaváku (pochvy) a rašple (penisu) a poučí nezasvěcené, jak je třeba to dělat, aby rašple pěkně větrala. Inu. Následuje defilé klientů a technik prokládané úvahami o filmu, který hlavní hrdinka plánuje. Pardon, má to být dokonce seriál se skvělými tématy jako Kalorie, nebo Vesnické cyklistky, ze kterých však mnohem víc než zášť k bačkorám, strýčkopapín-

kům a speciálům, tedy k různým skupinám klientů, čiší odpor k jejich ženám. Knihu drží pohromadě duchaplné rozvíjení a obohacování úvodní metafor, které jakoby (bohužel) nemělo konce. Zajímavé na tom všem je pouze to, že autorka o životě prostitutky nepíše poprvé. Zatímco však v debutové knížce *Paměť mojí babičce* bylo nejstarší řemeslo zasazeno do dobře udělaného příběhu a jazyk spolu s různými perspektivami nabízel zajímavé čtení, zde zůstává jen jazyková řemeslná zručnost, která nabízí dost ohraný stereotyp prostitutky, pro kterou je nejdůležitější udržet ve formě svůj hlavní pracovní nástroj. Volný čas pak tráví v nákupních galeriích a je vlastně spokojená. Proč taky ne? Skutečnost, že každá prodejná žena nemusí nutně své řemeslo vykonávat pouze z donucení, sama o sobě na knihu nevydává. Stejně tak závratné není zjištění, že většina těchto řemeslnic pravděpodobně disponuje jistým přístupem ke světu, který se dá vylíčit jako zaujatost vlastním hmotným prospěchem a emocionální plochost. Knihu nemůže zachránit ani občasný překvapivě ironický a vtipný pohled na vnější svět.

Řada recenzentů vyčítala knize Jakuby Katalpy *Je hlína k snědku*? pornografičnost a vulgárnost. Pokud však skutečně toužíte po čtení ala České ložnice, je *Umělohmotný třípokoř* ta správná četba. Nejsem si však jistá, jsou-li čtenáři Torstu ta cílová skupina, na které taková „literatura“ vydělá.

Petra Hudcová

Nenaplněná očekávání

Když jsem se před pár měsíci dozvěděl, že vyšla sbírka *Očekávání* japonského autora Šin'ichi Hošiho (1926–1997), mistra krátké povídky („haiku v próze“), která žánrově inklinuje k detektivce, sci-fi a navíc v ní najdeme „náznaky lidových strašidelných příběhů kaidan či prvky moderního hororu“ (anotace knihy), řekl jsem si: musím ji mít (stále ještě pod čerstvým dojmem z knih *Kruh*, *Spirála* a *Temné vody* K. Suzukiho).

Hned první povídka (*Tabu*) opravdu „náznaky“ strašidelných příběhů a „prvky“ moderního hororu obsahovala, ale byla také poslední. S mrazením v zádech při četbě této knížky (jinak pěkně zpracované – na přebalu je vyobrazena atraktivní gejša, která se tam dostala nejspíš omylem) se bohužel nesetkáte. Navíc povídka *Tabu* je spíše jen rozvedenou anekdotou a potěší hlavně fanoušky Švandrlikova pojetí hrůzostrašných příběhů.

Satisfakcí mi však byly sci-fi kusy, v nichž se nejvíce odráží autorovo mistrovství v komponování mikropříběhů. Vycházejí z jednoduše načrtnuté situace, která v rámci SF literatury není nijak objevná (návštěva mimozemšťanů, domnělý člověk je robot, výlet do kosmu, technický vynález), ale o to větší sílu má pointa, jež je často satiricky vyostřena proti konzumní společnosti a věčným lidským vlastnostem, jakými jsou zvědavost a touha vlastnit.

O co lepší jsou Hošiho sci-fi dílka, o to slabší jsou jeho „detektivky“. Do hlavních rolí většinou obsazuje podnikavce a chytráky, kteří usilují lstí dosáhnout většího blahobytu. Čím promyšlenější je jejich plán (podnikatel zakládá firmu na poskytování alibi – *Živnost*, důmyslný lupič trezorů – *Vedlejší účinky*, zběhlá kapsářka okrádající spolucestující ve vlaku – *Co se stalo ve vlaku* aj.), tím hlubší je jejich pád. A většinou za to může jen nepatrná skulinka, drobná chybička, neopatrná zbrkllost. Nicméně, hojně jsou vytrestáni i kladáci.

Překvapením pro čtenáře znalé Povídek z jedné a druhé kapsy bude jistě povídka *Záhadné stopy*. Tam, kde Čapek nechává prostor nevysvětlitelnému, Hoši svůj příběh dovádí k exaktnímu a prozaicky explicitnímu závěru.

Je třeba dodat, že sbírka *Očekávání* je průřezem autorovy tvorby, ale dle mého vkusu nevyváženým. Na své si přijdou zejména sci-fičkáři a sběratelé satir, za nás hrůzomilovné mohou jen dodat: kdo se nechal zlákat jako já přebalovou poznámkou o prvcích moderního hororu (knihy se objevila dokonce v knižní nabídce e-knihkupectví Daemon v kategorii horor), tomu se jeho očekávání nenaplnila. (Ale i tak to stálo za to.)

Lukáš Krečmer

Šin'ichi Hoši: *Očekávání*, přeložil a sestavil Jan Levora, Mladá fronta 2007

Neradostné obrazy

Bohumila Nusky

Liberecký spisovatel Bohumil Nuska vydal v květnu 2007 v nakladatelství Bor knihu *Obrazy neradostné*. Organicky se v ní propojují texty a samokresby autora. Obsah knihy naplňuje výrok Publia Syria „Bolest nutí lhat i lidi zcela nevinné.“ V úvodním textu, emocionálním *Výkřiku*, autor konstatuje obecné zplošťování hodnot a zdvíhá hlas proti barbarizaci života, proti pozvolnému rozpouštění základních civilizačních kritérií. Esej přechází v báseň v próze, vyskytují se zde četná novoslova, emocionální citoslovce. V úvodním *Výkřiku* a v závěrečném *Nářku* jsou připomenuty hrůzy totalitních diktatur dvacátého století, které chtěly vybudovat lepší zítřky, ale stvořily jen holokaust a gulagy. Nuska však nežaluje politické systémy, jen uka-

SMS recenze

Tajnosti jsou od Nudy v Brně první český film, který je opravdu filmem a nejenom televizní inscenací. Škoda papírově neverohodné scény s revizorem, který ve skutečnosti nikdy takhle nebuzeruje. Zapská sika českých revizorů, prodávaců a bab v oknech by byla silnější, kdyby Alice Nellis trochu ubrala plyn a zobrazila ji verne. Ale jinak opravdu fajn film.

SS

zuje, jak násilí vzniká a jak působí, a v obou povídkových textech detailně vykresluje, kolik bolesti dovede způsobit.

Utrpení a strach, převedené na filmové plátno nebo televizní obrazovku, se stává módní pochutinou – hororem. Podobně jako tělesné utrpení obětí v hororech se zobrazuje smrt v detektivkách a akčních filmech, tedy jako něco mimo nás, co se děje ve virtuálním světě, jako spektakulární obraz. Nuska jako jeden z mála autorů skutečnou smrt, které se nikdo nevyhne, připomíná v knihách *Tanec smrti* (2002) a *O Paní Vševládné* (2005).

V *Obrazech neradostných* autor odkrývá hnusnou vlastnost davu ublížit tomu, komu je už ubližováno, a praštit si do toho, kdo se nemůže bránit.

Konec krásné Majdalenky je příběh ze 17. století a vypráví o tom, jak se zamilovaná prostoduchá dívka dostane do soukolí čarodějnického procesu. Nuska se snaží vytáhnout

podstatu, neříká, jestli se událost odehrála v katolické nebo protestantské části Evropy. Za procesem není žádný myšlenkový střet jako v *Čarodějkách ze Salemu* nebo v *Kladivu na čarodějnice*, je to jen utrpení a bolest – hezká holka spadla do něčeho, čemu nerozumí a z čeho, jak naznačuje už název, není východiska.

V druhé próze *Ach, matko, matko!* se mladický hrdina – začínající novinář – ocitá v Jižní Americe, v území nikoho, mezi partyzány a jednotkami tamější vlády. V opuštěné rozstřílené vesnici začíná psát nikoliv zprávu, ale báseň (a mezi text se začínají dostávat automatické kresby – jde tedy o autorovo alter ego). Vládní jednotky ho nakonec zajmou, protože ho považují za špiona. Nepomůže mu ani, že se prohlašuje za pacifistu.

Bohumil Nuska je antimilitarista, nepřítel násilí ve všech podobách, a okolní svět posuzuje v mravních kategoriích podobně jako Vladimír Körner; ovšem v *Obra-*

zech neradostných „Anděl milosrdenství“ nepřichází. Jako další paralela můžou posloužit *Goyovy přízraky* Miloše Formana, vykreslující stejně krutou dobu.

Jestli Nuskův text dokáže čtenářem otřást víc než krvavé obrazy skutečnosti, které denně sledujeme v televizních zprávách, je to dáno tím, že je psán z hlediska oběti, že se čtenář, chvílemi proti své vůli, vcičuje do jejího postavení.

Nelze říci, že Nuska je pouze básníkem bolesti a smrti (například jeho kniha *Ptačí údolí* je oslava přírody a venkovského života), ale v *Obrazech neradostných* se autor mnoha svých dovedností zbavil. Laskavý humor, potěcha z širokodechého osvětlování historie a souvislostí, smířlivý stoicismus – tohle všechno eliminoval. Vznikla intenzivní knížka, která bolí a na kterou čtenář nezapomene.

Otto Hejnic

Divá Bára

J. A. Pitínský sáhl ve své další práci po námětu vyrůstajícím z folklórních kořenů a opět potvrdil, že se mu v této oblasti daří. Konečně není divu vzhledem k režisérovi moravskému původu – s drobnými narážkami (nejen) na něj si Pitínský vkusně pohrává i během inscenace. To je však jedno z jemných pohlazení, jímž se texty ze století již předminulého tzv. aktualizují.

Propojením témat, motivů, charakterů některých postav, folklórních prvků atd. vznikl ze tří povídek Boženy Němcové – disponujících „uhraňčivým a přirozeně dramatickým nábojem“, jak uvádí režisér v programu – celistvý tvar, jenž nejen zachovává původní kvality díla, ale otevírá je i novému porozumění současnému divá-

ku/čtenáři. Zvlášť povídka Karla (scénář Matěj T. Růžička, stejně jako u Divé Bary) nabízí v záměně mužské a ženské identity téma přímo postmoderní. Z lacinosti a povrchnosti však tvůrce představení rozhodně podezírat nelze. Jejich kompozice přibírá rámec divadla na divadle a zavádí diváka na fiktivní generální zkoušku „dne 21. 12. 1940 na jevišti ‚Mladé scény‘ v Dělnickém domě ve Valašském Meziříčí v režijním vybavení Karla Kata a za asistence Jindřicha Gratze“. Pod pseudonymem Karel Kat se skrývá Alfréd Radok, který s tehdejší amatérským souborem nastudoval v červnu roku 1940 Krále Lávu, a poté byl nucen svoje působiště opustit. Opírajíc se tedy o rámec a vstupy dobové válečné atmosféry (cenzurní zásahy, příkaz k odchodu do transportu apod.) stává se inscenace uctěním památky konkrétních lidských

bytostí (tři herci tehdejší Mladé scény zemřeli v koncentračních táborech) i tragického osudu obecně. Prolnutí několika rovin – a nakonec i žánrů –, jejich povýšení na jednotný a jedinečný celek dává scénickému zpracování rovněž čistou emotivní sílu. V tomto smyslu působí především jevištní balada *Píseň o Viktorce* (scénář Eva Tálská).

Na této práci prokázal své kvality také herecký soubor Slováckého divadla – několikrát spolupráce s „kočujícím“ režisérem mu zřejmě svědčí.

Nikola Richtrová

Božena Němcová: *Divá Bára* (ale též *Píseň o Viktorce*, a taky *Karla*), Slovácké divadlo Uherské Hradiště, režie J. A. Pitínský, premiéra 20. ledna 2007.

Lodní deník:

Kremlička, Typlt a houbový guláš

SMS
recenze

Shrek 3 byl první Shrek,
u kterého jsem se nudil...

vd

Divadlo poezie Mimo patro uvedlo v 15. června 2007 v libereckém Experimentálním studiu *Lodní deník* – jiskřivé představení nezvyklé chuti a vůně, plné energie a vtipu. Nemá jednotný děj, střípky reality jsou popřehazovány, a vzniká tak koláž ze všeho možného, v níž se z banalit stávají moudra a obráceně (například recept na houbový guláš zde dostává existenciální rozměr). Jednotliví aktéři mají několik rolí, je to tedy hraní ve smyslu hrát si.

Mnohohrstevnatý text Víta Kremličky *Lodní deník* vyšel knižně v roce 1991 – je plný apokryfů, přísloví, veršů a malých příběhů... Autor zkoumá možnosti jazyka, hledá nová spojení, a tohle všechno je ve hře

zachyceno. V místech, kde Kremlička pojmenoval svoje úzkosti – například ve scéně záchrany trosečníků – jeho divadelní upravitel Jaromír Typlt převedl celou situaci do vtipu, protože generace jeho herců je v tom nádherném věku, kdy věří, že žádnou záchranu potřebovat nikdy nebudou.

U většiny kvalitních básnických a prozaických děl se čtenář musí vracet, aby objevil další významy. U klasického divadla poezie se vždycky recitovalo pomalu a pak se nechala chvíle ticha, aby posluchač text stačil domyslet. Někdy málem usnul, ale nikdy nedomyslel všechno, samotná slova na jevišti většinou nestačila. Typlt volí opačný postup: inscenace *Lodní deník* je totiž postavena na pohybovém divadlu. Jediné re-

kvizity jsou pádlo, elektrifikované ukulele a spací pytle, kostýmy se během hry nemění. Záleží na tělesném kontaktu, dotycích, objetích, pěstní výměně názorů, gesta hrají i u těch, kdo jsou na kraji obrazu. Tvořící se skupinky představují chór, ale znázorňují například taky vlny.

Michaela Bernartová, Anna Losová, Iva Dvořáková, Jakub Petržílka, Kateřina Blažková, Vít Jakimiv, Petra Machková a Pavel Skála si převádějí o generaci starší Kremličkův text do svojí doby a do svých plus mínus devatenácti let. Nevytvářejí klasické postavy, spíše formou hry nacházejí sami sebe, svoje vlastní výrazové, pohybové a mimické možnosti. Představení má tempo, režisér Typlt dokázal ukočírovat elán aktérů

a skloubit ho s Kremlíčkovým textem. Na vzniku představení se herecky podílela i Lucie Dvořáková, která alternuje ženské role.

Byl jsem velice mile překvapen. Nepředpokládal jsem, že jde z tak různorodého textu udělat vtipnou a jednoduchou inscenaci. Nemyslím, že hlavním hrdinou a hýbatelem děje je jazyk, tvrdím, že nejdůležitější je propojení artistního jazyka s nadšením party, která ví, že vytváří něco nového, odlišného, jedinečného. Poprvé.

Otto Hejnic

Divadlo poezie Mimo patro je ročníkový soubor literárně dramatického oboru při ZUŠ v Liberci. V roce 2006 postoupilo do finále Wolkerova Prostějova s představením Jednomu nerozumím, které vycházelo z básní Arthura Rimbauda. Loďní deník měl premiéru 20. března 2007 v Liberci, 21. 6. se hraje v klubu Duha na Wolkrově Prostějově a 23. 6. v Hradci Králové v rámci Otevřeného festivalu evropských regionů.

SMS recenze

Tezko říct, je-li Petr Merka telekristus nebo mental, ale ze se jeho knizka Telekristus a mental nedačí, pochopíte po prvních třech povídkách.

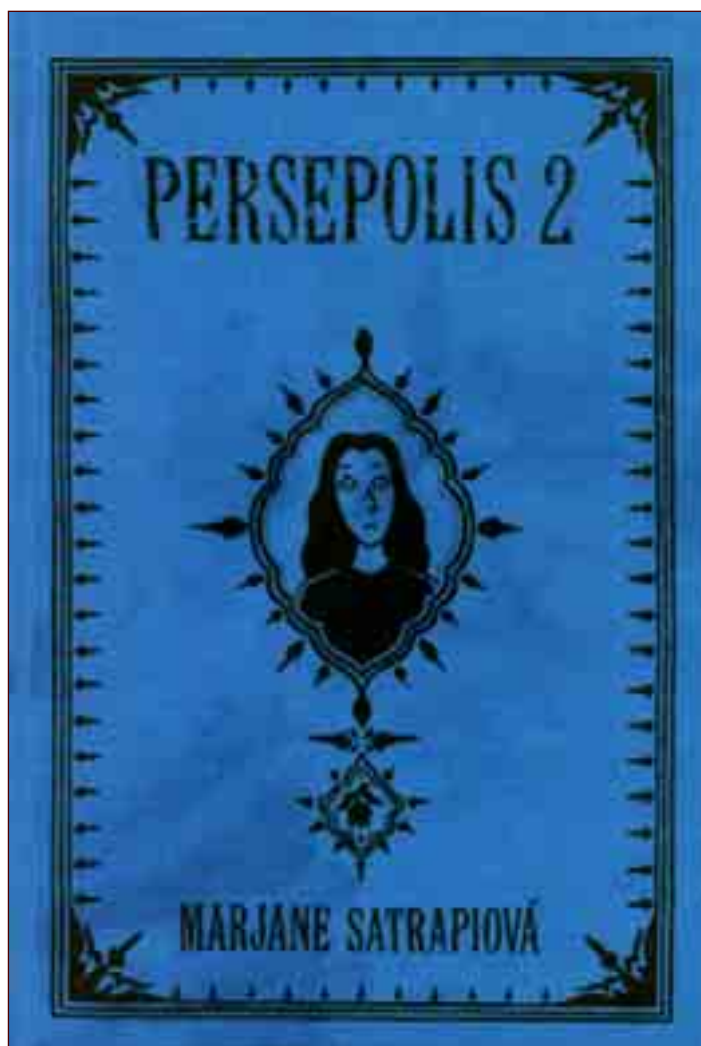
Nakladatelství Fra se zase jednou utlo a grafoman Merka dela ostudu literature vznikající na internetu. Odkládáme do popelnice „Nedocteno“.

SS

Persepolis... překvapí na první pohled svou jednoduchostí. Fyziognomie postav je tu dovedena do extrémní abstrakce; přesto jsou jednotliví hrdinové od sebe dobře rozeznatelní.

Prořvaný komiks

Zhruba půl roku po vydání českého překladu prvního dílu grafického románu *Persepolis* iránsko-francouzské autorky Marjane Satrapiové přišlo nakladatelství BB/Art s dílem druhým. Děj minulé části, resp. její vyústění a předběžné anotace naznačovaly, že ve dvojce budeme sledovat osudy malé Marjane v Evropě, kam ji poslali rodiče z Íránu, země zmítané na začátku 80. let 20. století směsí války, revoluce a fundamentalismu. V Rakousku *Persepolis 2* skutečně začíná. Marjane zde prožívá typické trable emigrantů – neschopnost komunikovat v cizí řeči a asimilovat se do odlišné kultury, samotu a touhu po domově. Postupně si ale dokáže najít přá-

tele, ovšem většinou z řad anarchistů či fetišistů. Ze zvědavé a ambiciózní holčičky se tak postupně stává otrávená a flákající se nihilistka, která nakonec skončí jako bezdomovkyně. Několik týdnů na zimní rakouské dlažbě přežije jen zázrakem a jedinou možností, jak se dát dohromady, vidí v návratu domů. Do Íránu se tak s ní vracíme v druhé polovině komiksu i my, abychom byli opět nenásilně zasvěcováni do současné historie této nešťastné země. Setkáváme se tak např. s válečnými invalidy, pasivitou podrobené inteligence generace Marjaniných rodičů a naopak s „mejdánovou rezistencí“ mládeže vůči represivnímu fundamentalistickému režimu. Sledujeme další Marjaniny osudy, která se nakonec v Íránu skutečně zotaví a vrátí se jí dřívější agilita. Po krátkém a neúspěšném manželství se opět vrací do Evropy, konkrétně do Francie, a jak se dozvídáme, již navždy. Írán jí ovšem zůstane v srdci, a výsledkem toho je její komiks, který popularizuje autorčinu zemi a boří naše mylné představy a předsudky o ní. Geniální zúročení životní energie hodné komiksové superhrdinky.

Komiksovost *Persepolis*, ať už se jedná o její první nebo druhý díl, překvapí na první pohled svou jednoduchostí. Fyziognomie postav je tu dovedena do extrémní abstrakce; přesto jsou jednotliví hrdinové od sebe dobře rozeznatelní. Prostředí je nahozeno jen v náznacích. Kde to vyžaduje děj, např. v momentech vzteku nebo jiných silných emocí hrdinů, jsou potlačeny i nejelementárnější zákony komiksového ztvárnění reality – emocionálně vypjatý obličej je naddimenzován stejně jako text jeho promluvy, který ani nemá ohraničení bubliny, a okolí je minimalizováno nebo zcela potlačeno. Zdálo by se, že takové pojetí bude pro čtenáře méně akceptovatelné než realističtější komiksy. Paradoxně však tomu tak není. Komiksu, resp. jeho recepci, totiž překvapivě svědčí co největší míra zjednodušení a vypíchnutí toho, co a jak je právě sdělováno bez ohledu na to, v jakém kontextu. Americký teoretik komiksu Scott McCloud tuto es-

tetiku spočívající v umocnění prostřednictvím zjednodušení preferuje. Funguje podle něj tak dobře proto, že s čím jednoduššími, ikonizovanými postavami a prostředím se setkáváme, tím lépe jsme schopni se do komiksu vcítit, identifikovat se s jeho hrdiny. Jak první, tak druhý díl *Persepolis* je toho důkazem, alespoň na základě méj vlastní recepční zkušenosti: oba jsem přečetl na jeden zátah a oba jsem doslova prořval.

Jaroslav Balvín ml.

Marjane Satrapiová, Persepolis 2. BB/Art, Praha 2007.

SMS recenze

I genialnímu malíři jde zkazit výstavu. Dukazem je expozice Jana Zrzaveho ve Valdštejské jízdarně.

sj

Z antikvariátních banánovek

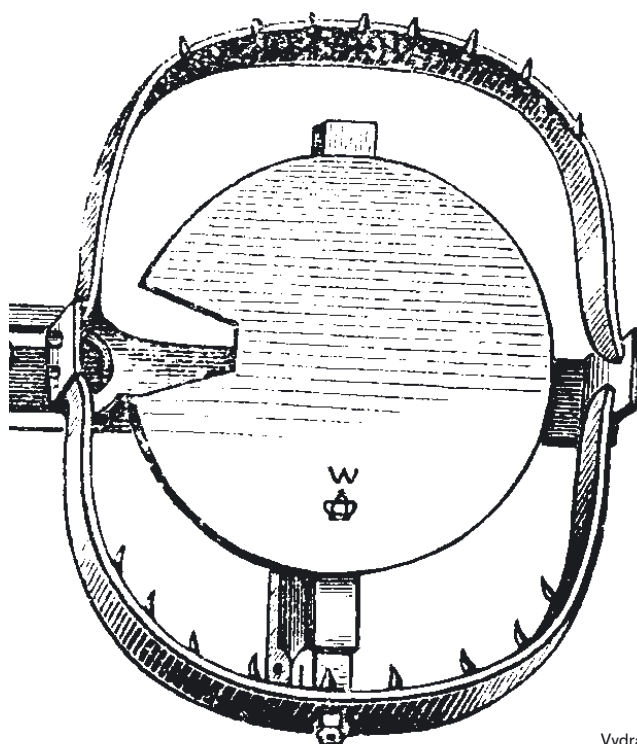
O vydře a ledňáčkovi

Delší čas jsem si tento materiál šetřil s tím, že z něj někdy v budoucnu udělám povídku nebo báseň, ale potom mi došlo, že ten text je už sám o sobě tak surreálný, že není třeba ho dotvářet a dělat z něj umění.

Pochází z publikace Josef Bubeníček: *O rybách a jich chytání* s dodatkem *O vydře a chytání vyder. O ledňáčkovi* (Tiskem i nákladem Edvarda Beauforta v Praze 1898)

Přistupujeme ku nejzajímavější kapitole, ku chytání vyder. Naším rybářským spolkům, jich členům a mlynářům naskytuje se pěkná příležitost k nastrahování a k utrácení vyder, kterýžto způsob lovu do sebe má i něco sportovního a zábavného. Odložte přátelé také jednou prut, vezměme místo něj železa a hajdy na vydry. Pobavíte se při tom znamenitě, nasbíráte zkušenosti a hlavně v zimě zpeněžíte kožich vydří dobře, nehledě ovšem ani k tomu, že máte nárok na premii a že si na pečince pochutnáte. Vyjdeme k vodě časně z rána, abychom zjistili čerstvé stopy, neboť kdo nalezl stopu vydří nebo výkal její, jako by chytil vydru samotnu.

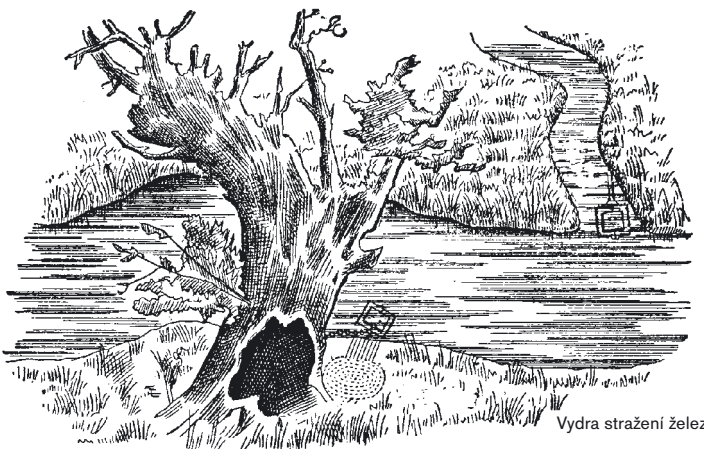
Železo na vydry je pohyblivý, ze dvou polovin skládající se rámec, silným pérem opatřený a v násadu vybíhající. Talíř uprostřed rámce neb pouzdro s talířem je pevné.

Vydra železa

Železa kladme opatrně, abychom se sami neporanili a nepoužívejme jich dřívě, dokud s nimi zacházeti neumíme. Místo, kde železa klásti zamýšlíme, vyčistíme od kaménků, kořenů a snětí a upravíme je tak, aby nám natažené železo i s násadou do něj dobře zapadlo. Klademe-li železa ve vodě, sulečeme boty a ponožky, vstoupíme do vody, položíme železo a ukryjeme je pískem nebo bahnem. Nekladme železa nikdy hluboko, aby je vydra nepřeplovala, vydra musí celou tíhou svého těla t. j. předními tlapami na železa vstoupiti, načež tato sklapnou. Mnozí lovci obalují je šedým pijavým papírem a na tento teprv sypou drobnou vrstvu písku. Řetěz asi 3 m. dlouhý, tohoto strážce našich želez, aby nám s nimi vydra neutekla, važme pevným drátem buď ke stromu, buď ke kořenu neb kolíku kruhem opatřenému a do vody hluboko zaraženému.

Vydra strážení želez

Kladouce železa, číňme tak časné ráno, když se rozednívá, aby nás nikdo neviděl. Jsme-li pozorováni, aniž bychom to tušili, přijdeme o železa, která nám ten ukradne, kdo počínání naše sledoval.

Obyčejně čekáme na vydru 4 noce. Nechytla-li se ještě čtvrté noci do políčených želez, přeneseme tato na jiné místo. Shledáme-li v železe vydru, nestřílíme po ní, nýbrž hledíme několik ranami přes čumák utlouci ji. Dokud jsme vydru docela neutloukli, nevypouštujeme ji ze želez, neboť mnohdy jest jen zdánlivě mrtvou a buď nás pokouše, neb s vynaložením posledních sil se zvedne, aby ve vodě zmizela.

Železa na vydry stojí 5 až 6 zl. Za kožich strží se v zimě 8 až 9 zl., v létě 5-6 zl., za maso 3 - 4 zl. Maso vydří nakládáme do osoleného octa, v němž jsme byli svařili cibuli, celý pepř, nové koření, něco dymianu, bobkový lístek, něco hřebíčku a zázvoru. Maso posypeme roztlučeným jalovcem promíchaným se solí, načež se poleje vychladlým v koření svařeným octem a necháme aspoň 4 neděle močené. Takto naložená a napotom upečená vydra s omáčkou z vína je známou pochoutkou.

• • •

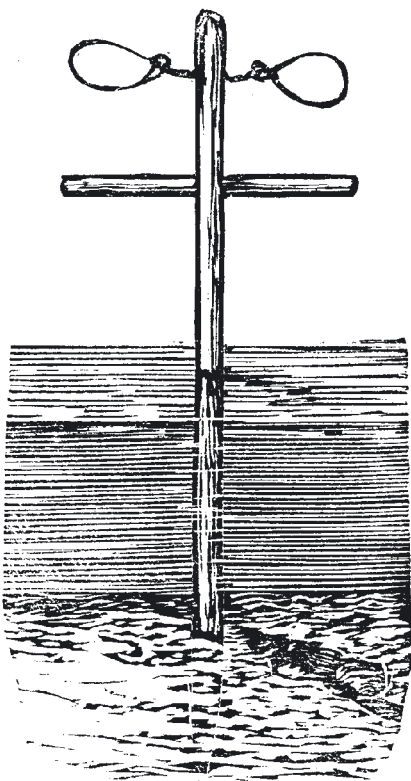
Kdo neznal by ledňáčka, toho pěkně vybarveného ptáčka, který kolem břehů vod poletuje s hlasitým tíť, tíť! pozornost naši upoutává? V tomto ptáčku jest něco tajemného, pohádkového. Očička jeho jsou tmavohnědá a v předu a v zadu rezaťm proužkem znamenáná. Hlavíčka, za koutkem zobáku a krycí péra křídel jsou barvy temně zelené s bledšími skvrnami. Hrdélko pod zobcem je bílé a obyčejně od skřicově vybarvené hrudi tmavozeleným, napříč položeným obloukem oddělené. Pod krásně ultramarínovým, leskle modrozeleným a barvu stále měnícím peřím na ocásku však skrývá se neřád, o jehož škodlivosti promluvíti a k ničení a utracování nabádati chceme.

Ledňáčky chytáme do ok následně upravených: do ručejce potoku zasadíme as 2 m dlouhý a 2 cm tlustý vrbový prut tak, aby nad hladinu vodní 0,5 m délky jeho vyční-

...načež se
poleje
vychladlým
v koření
svařeným
octem
a necháme
aspoň 4
neděle
močené.
Takto
naložená
a napotom
upečená
vydra
s omáčkou
z vína je
známou
pochoutkou.

Aby ledňáček s lehkým želízkem neodletěl uvážeme provázek ke kolíku. Provázek budiž tak dlouhý, aby ptáček i s želízkem potopiti se mohl do vody, neboť jest lépe, když se utopí, než kdyby se na provázku kratším měl mučiti.

val. Prut opatříme příčkou asi 10 cm dlouhou, aby s hořejším koncem tvořila kříž. Nad touto příčkou upevníme dvě žíněná oka, každé oko točené ze 4 bílých žíní. Ledňáček vletí do oka, v němž se oběsí.

Oka na lednáčka.

Upevníme-li na prkénko temně zbarvené a několik centimetrů hluboko ponořené rybku, vrhne se na ni ledňáček, narazí zobákem na prkénko a zabije se.

Těž chytáme ledňáčky do želízek. Poněvadž ledňáček rád sedá na kůly ven vyčnívající, narážíme takové kůly do vody, položíme na ně

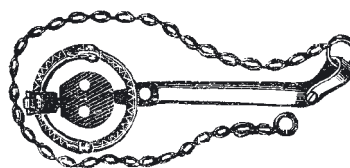
želízko a přikryjeme je mechem. Jakmile ledňáček mechu se dotkne, sklapnou želízka a on chytí se za nohy.

Nebo na kůl můžeme připevniti malé prkénko a na toto želízko teprve položit. Želízko pokryjeme kalužním bahnem či mokrým pískem. Aby ledňáček s lehkým želízkem neodletěl uvážeme provázek ke kolíku. Provázek budiž tak dlouhý, aby ptáček i s želízkem potopiti se mohl do vody, neboť jest lépe, když se utopí, než kdyby se na provázku kratším měl mučiti.

Poněvadž ledňáček je velkým škůdcem rybiho potěru, zejména pstruhů a lapá ryby až 10 cm dlouhé, doporučuje se ničení jeho a my doufáme také, že přátelé rybářství všude tam, kde se vyskytne, na něj budou nastrahovati.

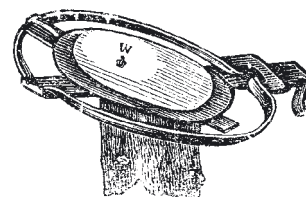
Želízka č. 138 stojí bez řetízku 60 kr., čís. 139 1.20 zl. a lze je obdržeti v továrně firmy E. Grell a spol. v Haynavě ve Slezsku.

Obr. 138.

Malé želízko na lednáčka.

Obr. 139.

Želízko na lednáčka.

...

Příště čtenému čtenářstvu Dobré adresy přineseme navedení kterak na bobra, ondatru, volavku, kormorána. S mnoha vyobrazeními. Illustrovaný cenník pastí, želez, jedů, flint a patron zdarma a franko.

Vyznamenáno zde i v cizině.

Železa na vydry, volavky, lednáčky, vrše na ryby a na raky,
jakož i
plocha železa na dravce všeho druhu dodává

továrna na lapadla

Rudolf Williger v Haynavě.

(HAYNAU I. SCHL.)

Obrázkové cenníky zdarma a franko.

Připravil

Michal Šanda

Petr Kersch

Oddělené ložnice

Když nastane při schůzce s vaší přítelkyní ta chvíle, při které se zábava ocitne na jakémsi mrtvém bodě, existuje společenská hra – můžete ji zkusit místo obligátní televize, nic na tom není: Vytáhnete ze své knihovny jakýkoliv slovník nebo nějaký díl encyklopedie – určitě něco takového doma máte ještě z těch let, kdy jste studovali – zastrčíte mezi listy knihy palec nazdařbůh, na tom místě knihu otevřete a přečtete vlevo nahoře první substantivum. A máte téma k rozhovoru! Každý z vás musí od té chvíle hovořit jenom k tomuto námětu, něco říct duchaplného nebo zavtipkovat, vzpomínout si na nějakou legrační příhodu a tím se odrazíte od břehu do peřejí improvizované konverzace. Kde přistanete, záleží jenom na zúčastněných.

Mám námitku: Mnoho žen, zejména vdaných, to odmítá. Připadá jim, že opustit široké manželské lůžko (double bed) znamená opustit manžela, druhá, dlouhodobého přítele a stálého milence v jedné osobě.

Společné lože je pro ně jednoduchý, srozumitelný prostor, kde se dá lecos vyřešit nebo na lecos se vyspat. Kdo na to vůbec přišel, spát v manželství odděleně?

Tuhle se tak stalo i mně. Vytáhnu tedy anglicko-český slovník, strčím tam prst, otevřu a už je to tady: BED

Zoe se zamyslí a prohlásí, že to bude ještě dlouho trvat, než tato společnost pochopí, že oddělené ložnice a zdravý sexuální život k sobě patří.

Mám námitku: Mnoho žen, zejména vdaných, to odmítá. Připadá jim, že opustit široké manželské lůžko (double bed) znamená opustit manžela, druhá, dlouhodobého přítele a stálého milence v jedné osobě. Společné lože je pro ně jednoduchý, srozumitelný prostor, kde se dá lecos vyřešit nebo na lecos se vyspat. Kdo na to vůbec přišel, spát v manželství odděleně?

Zoe se domnívá, že s tím přišli Američani. Oni se chovají – pravila – jako se chová prase bradavičnaté (*Phacochoerus aethiopicus*) – svou moc vystavují na odív tím, že zaberou co nejvíc místa. Začalo to oddělenými záchody: jeho klozet – její klozet. Nyní hrozně letí oddělené ložnice, znak lepší úrovně.

Jako životem ošlehaný člověk míním, že skuteční boháči nikdy nevědí, kde jejich choť tráví právě noc. Jejich zkušenosti nejsou pro naše téma směrodatné. Když ale u nás jste začali na dvojité posteli a váš milovaný po jisté době chce oddělený pokoj pro sebe, nelze to chápat jako upgrade manželských vztahů.

Ano – přiznal jsem – mohou nastat životní situace, kdy dvojitá manželská postel je spíš na překážku. Jsou horší nemoci než chřipka. Taky platí, že manželský sex není horečná milostná schůzka, probíhající na bázi „třikrát není dost“.

Shodli jsme se, že určité řešení je v signalizaci; například klást na podlahu čokoládové bonbóny tak, aby naznačily pěšinku.

Třeba si vezmi chrápání – podotkla závěrem Zoe. Manželka chrápe, ty také, a pes, který se to od vás naučil, taky chrápe. Naučil-li se chrápat ještě vaše kočka, jeví se oddělené ložnice jako bezva řešení.

> Test Ivo

Znáte

1. „Jestli se nemejlím,“ ke své řeči rád přidával

- a) Jim Hawkins z Ostrova pokladů
- b) Sam Hawkens z Vinnetoua
- c) Jan Zeman v dílu Mimikry

2. Šarlí říkal

- a) Obr Mack Swain Chaplinovi, když ho chtěl sníst ve Zlaté opojení
- b) Sam Hawkens své indiánské choti
- c) Vinnetou Old Shatterhandovi

3. Old Shatterhand disponoval

- a) Henryovkou
- b) Jamesovkou
- c) Špuntovkou

4. Stříbrné jezero z filmu je

- a) Sladké a pitné
- b) Slané a nepitné
- c) Slané a pitné

5. Lex Barker a Pierre Brice spolu mimo mayovek hráli jenom ve filmu

- a) Billiár
- b) Peklo Manitoby
- c) Jestli se rozzlobíme, budeme zlí

6. Karel May řekl:

- a) „Byl pozdní večer, první may.“
- b) „Zemři, smrdutý sysle!“
- c) „Old Shatterhand jsem já.“

7. Míšenska Apanači byla v Mayově předloze

- a) Rybanou
- b) Nšo-či
- c) Míšencem Apanačkou

8. Old Surehanda představoval ve filmu

- a) Farley Granger
- b) Stewart Granger
- c) James Stewart

9. Lex Barker hrál před Old Shatterhandem

- a) Na housle
- b) Tarzana
- c) Rikitana

10. Vinnetouův mladý přítel z televizního seriálu se jmenoval

- a) Šunkoun Sápál
- b) Tašunko Sapa
- c) Robin Williams

Správné odpovědi:

1b), 2c), 3a), 4c), 5b), 6c), 7c), 8b), 9b), 10b)

Fencla

mayovky?

Jeden až tři body: Podle vašeho názoru se v mayovkách prakticky nic neděje a nemá cenu je číst. Při Manitouovi, jak se mýlíte!

Čtyři až sedm bodů: Vinnetoua máte rádi, ale o Karlu Mayovi si myslíte své. Byl to zlořád atd.

Osm až deset bodů: Svět poněkud fiktivního Mayova Divokého západu je i vaším světem. Gratulujeme.

Canny

dEmos 181

a chōju a chōju

<http://canny.obrihroskev.cz>

Když jeden život nestačí

Čert aby se v tom vyznal: Nejdřív (předpokládám, že takových, kdo by pamatovali telegraf, mnoho není) jsme zažili svět jako jednu obří televizní obrazovku, za kterou v mnoha místech číhal Velký bratr. Pak se nám koulička-Země začala pod rukama drolit na McLuhanovskou globální vesnici – kdo nebyl online, jako by nebyl vůbec. Především mladí (nikoli však výlučně oni) se začali od televizní obrazovky odvracet směrem k obrazovce počítačové; a ta televizní začala blednout. Závistí i nedostatkem proudu – ten teď směřoval do „písíčka“ na stole. A teď jsme svědky dalšího evolučního třesku završujícího oba třesky předešlé: Telebedny (resp. TV společnosti) se spářily s PC (resp. výrobci počítačových her), aby tak daly vzniknout novému „mediálnímu“ druhu zvanému second life, který by ukojil tužby všech, kterým je jeden život (ten reálný) málo. Ve velkém to rozjela americká MTV: Kdo chce, může se přihlásit na webu TV stanice, vytvořit si virtuální alternativu sebe sama (tzv. avatara) a pak už jenom proplouvat virtuálním světem „tam venku“, o nic se nestarat, být prostě „frikulín“. Navíc se ve druhém životě může setkat s avatary svých oblíbených televizních (takže mladých a krásných) hrdinů – a takové nabídky se rozhodně neodmítají.

Pod čarou: Člověk jako by roupama nevěděl coby; vida ho - realita je mu málo. Ale vlastně – bodejť by ne. To se pořád od nás chce větší lojalita k zaměstnavateli a 150procentní nasazení v práci, po ženách štíhlejší a pevnější tělo bez jediné vrásky, po mužích drsný vzhled a obdivuhodné výkony v posteli, po matkách být lepší matkou, po otcích být příkladnějším otcem... Pořád po nás někdo něco chce. Second life nechce nic, jenom naši pozornost a ochotu si hrát. Tak teď jenom počkat, kdy se nám dokonale vymazlený second life virtuální reality omrzí natolik, že se zase a rádi šupito presto vrátíme do toho našeho, ryze normálního.

Kterak se ZOO medvídek marketingovým nástrojem stal

Zvířátka si s mocí médií zažila už ledacos. S úctou a minutou ticha vzpomeňme třeba na lachtana Gastona, kterého v roce 2002 velká voda odnesla z pražské ZOO až bůhvíkam k německému Lutters-tadtu. Málem se stal národním hrdinou; o Gastonovi vyšla kniha, jeho srdcervoucí příběh se dostal na divadelní prkna a v ZOO ho dokonce můžete uctít květinou na jeho bronzovém pomníčku.

Že se na zvířátkách v médiích dají vydělat docela slušné peníze, se ví už dávno. Kdeže loňské sněhy jsou – Gaston má sice svůj pomník, co je to ale proti každodennímu kontaktu se zvířecím hrdinou např. v podobě vyzvánění na mobilu. Markeťáci, jak se v mediálním „hantecu“ říká pracovníkům marketingového oddělení, mají nového guru a jak se zdá, nehodlají se ho jen tak vzdát. Navíc to vypadá na pěkný kauf: nový idol je chundelatý, mláďátkovsky roztomilý (prostě k sežrání) a kolem prstu... ééé... kolem dráčku si omotal jak děti, tak dospělí. Seznamte se: Lední medvěd Knut z berlínské ZOO. A trh jásá: Knut kam se podíváš. Knut počítačové hry, jejichž hlavní hrdina se nosí v běloskvoucím kožíchu a čenichá po zemi na čtyřech tlapkách. Knut-malinové gumové bonbony od Hariba (prostě k sežrání). Knut-vyzváněcí tón pro mobilní telefony (znějícím nejspíš tak nějak jako brrrumm brrrumm brrrrrummm). A markeťáci si mnou ruce. Lidi ho milují, lidi ho chtějí – tak jim ho naser-vírujeme!

Pod čarou: Spolu s markeťáky jásají i reklamky a předhánějí se, která přijde s originálnější nápadem, jak medvěd ještě víc prodat. Existují však i tací, kteří se rozhodli jít proti proudu: Jako satirická reakce na „přemedvídkováno“ spatřila světlo světa žhavá novinka Knutella (slovní hříčka oblíbené oříško-čokoládové pochoutky), nyní „Ještě chundelatější“, což není nic jiného než parodie na všechny ty trapné a ještě trapnější nálepky „Nových a ještě lepších receptur!“ úplně stejných výrobků vyrobených z úplně stejných ingrediencí.

Líbí–nelíbí, hlavně že od začátku!

Oblíbená Kniha roku, Knižní objev roku, Nejčtenější kniha roku – to všechno už tady

bylo. Takže tak trochu nuda. V Německu na to jdou od lesa: Iniciativa s názvem Deutsche Sprache spolu s nadací Lesen (Čtení) se totiž snaží přijít na kloub tajemství nikoli celé knihy, ale její první věty. Právě jí se totiž přisuzuje až magická moc nad osudem knihy; zda přežije, nebo bude odsouzena na cestu do věčných lovišť zaprášených regálů a molů knižních. Vždyť kolikrát se nám samotným stalo, že jsme knihu – byť sebelepší – odložili, protože nás prostě nechytla už od začátku. Výjimku tvoří snad jen tzv. rychločtenáři připomínající svými čtecími návyky robota Číslo 5 nebo ti, kteří si nejdřív (na konci) přečtou, jak to všechno dopadne, takže nějaká první věta je popravdě moc netankuje.

Tipy na tu nejbombastičtější první větu jakékoliv knihy vydané v němčině mohou dospěláci i děti zasílat až do 21. září. Žánrově soutěž nijak omezena není, jediné, co bude odpovídat jakýms takýms pravidlům, bude vymezení tří kategorií Pro děti, Pro mládež a Pro dospělé. I když soutěž své brány otvírá každému, iniciativa se nijak netají tím, že cílí především na děti a mládež s touhou podpořit v nich čtecího a psacího ducha.

Pod čarou: No vida, jak to jde, když se chce! To pořád kolem sebe slyšíme, jak děti nechtou – ó, běda, přeběda, lidská lenosti! Jak jednoduché je popouškovat tuhle opranou-sepranou-vypranou větu, než si dát tu práci a zjistit, jak to ve skutečnosti je. A pak nějaká iniciativa napochoduje se soutěží víc než zajímavou. Zajímavou proto, protože tu ještě nebyla – na rozdíl od všech Knih roku s velkým „Ká“. Držím pěst.

A taky by mě zajímalo, jak by asi takový ranking dopadl u nás. Tak schválně: na portálu časopisu Spiegel si může každý za sebe vyzkoušet, jak na tom se znalostí vybraných knih je. „Jmenuju se Lisa. Jsem děvče. To je ostatně poznat už z mého jména.“ Nebo: „Co je to. – Co – je to...“ Tady dám na vybranou, Lisa z Bullerbynu byla

moc jednoduchá; a) *Bible*, b) Thomass Mann – *Buddenbrookovi*, c) Jostein Gaarder – *Sofiin svět*. Řešení najdete na mém konci (Po)věstníku, ať máte to čtení taky trochu interaktivní.

Poetické okénko...

....málem zůstalo v červenci zavřené. Ne že by básní kolem nás nebylo dost – je jich možná víc, než si vůbec dovedeme představit; jenom jsem tak nějak pořád nevěděla, jakou a kterou a proč zrovna ji a proč ne tamtu a tak. Znáte to; pořád něco hledáme, tady a tam, pořád se po něčem pídíme, tam a zase tady, zkoumáme, ptáme se – a přitom je to všechno celou dobu tady, kolem nás. A dokonce možná v nás samotných.

Už dlouho jsem tě neviděl

Malé věci jsou větší když je píšeme
jsou vertikálnější nežli je vidíme
a když horizontální jak nahé moře
propadávají se na druhou stranu
naší rychlé zeměkoule uprostřed unavené soustavy

Zde v tichu výrobců
v přírodě bez dveří
Kamenům srostlinám
v zimě zima byla

Silnici obecní rada upravila
zatímco tam kde jsi
odplouvá pobřeží

volané číslo neexistuje
a já jsem trochu smutný

(LISTOPAD, František. 1998. *Krleš*. Brno: *Vetus Via*.)

...

Jo, a ten úryvek ze Spieglu: No jasně, že to byl Thomas Mann. Ona ani jiná možnost nepřipadala v úvahu, že?

Kateřina Komorádová

Tipy na tu
nejbombas-
tičtější první
větu jakékoliv
knihy vydané
v němčině
mohou
dospěláci
i děti zasílat až
do 21. září.
Žánrově
soutěž nijak
omezena není,
jediné, co
bude
odpovídat
jakýms takýms
pravidlům,
bude
vymezení tří
kategorií Pro
dětí, Pro
mládež a Pro
dospělé.

Pravda se skrývá

Už nezáleží na tom, zda
budete o něčem
informovat pravdivě, ale
že o tom vůbec budete
informovat. Novináři
jeden den zdůrazňují
tvrzení ekologického
aktivisty, že Anička
existuje, aby druhý den
vybudovali své texty na
jeho popírání téhož.
Kvůli nastavenému
tempu není žádný čas
s dosažitelnými
informacemi nějak
pracovat a ověřovat je.
„Je to kauza plná
zvrátů,“ píší pak
komentátoři.

Tyrání jednoho dítěte a zmizení druhého už nějakou dobu hýbe médii. Zpočátku přinášeli novináři nové spekulace každý den: jednou šlo o příběh krkavčí matky, podruhé obětavé ženy bojující s úřady, potřetí tajemné tyranické sekty, počtvrté o historii zvrhlých žen, vystřižnutou jak z filmu Pulp Fiction. V mediální hysterii se těmito interpretacemi zabývaly i zdánlivě zpravodajské texty. Jakpak asi takové zmatení vzniká?

V redakci jednoho deníku to probíhá takto: Šéf zpravodajství: Co o té kauze můžeme napsat nového? Redaktoři: Ono se nic podstatného neděje, policie nechce nic říct a další zainteresovaní jakbysmet. Šéf: Nemůžeme nic nenapsat, je to trhák. A co ta zmínka o sektě? Udělejte s nimi rozhovor, najděte o nich podrobnosti, zavolejte odborníkovi na náboženství. Druhý den se čtenář dozví, že vše je možná komplot sekty.

A zatím v redakci jiného deníku: Šéf zpravodajství: Co o té kauze můžeme napsat nového? Redaktoři: Ono se nic podstatného neděje, policie nechce nic říct a další zainteresovaní jakbysmet. Šéf: Nemůžeme nic nenapsat, je to trhák. A co ta zmínka o duševní chorobě? Udělejte rozhovor s odborníkem, najděte ve slovníku nemoci přicházející do úvahy, napište komentář o nedostatečné psychiatrické péči u nás. Druhý den se čtenář dozví, že většina v případě zainteresovaných je duševně nemocná.

A protože další den je situace stejná a šéfové oněch periodik se vzájemně bedlivě sledují, vše se opakuje v opačném gardu:

první noviny se ze zoufalství pouští do spekulací o duševním stavu kohokoli, zatímco z redakce druhé periodika se stávají odborníci na náboženství.

Většina čtenářů má tendenci věřit, že články v novinách mají alespoň nějaký vztah k pravdě. Že na každém šprochu je... A většina se přikloní k tomu, kdo o příběhu, který právě hýbe veřejným míněním, přinese něco nového. Jenže žádné vyšetřování tak rychle neprobíhá: policisté musejí udělat spoustu nudných procesních úkonů, vyslechnout opakovaně podezřelého a další zúčastněné a navíc nemají nic vyprávět nezasevěným.

Realita se tak dostává do prudkého rozporu s lidskou zvědavostí, a tím pádem i s potřebami médií. Už nezáleží na tom, zda budete o něčem informovat pravdivě, ale že o tom vůbec budete informovat. Novináři jeden den zdůrazňují tvrzení ekologického aktivisty, že Anička existuje, aby druhý den vybudovali své texty na jeho popírání téhož. Kvůli nastavenému tempu není žádný čas s dosažitelnými informacemi nějak pracovat a ověřovat je. „Je to kauza plná zvrátů,“ píší pak komentátoři. Jenže ve skutečnosti nejvíce zvrátů vzniká právě novinářskými interpretacemi.

Jednoho dne pak novinářům nápady dojdou a přichází fáze dvě: manipulování médií. Stačí kupříkladu napsat dopis prezidentovi v roli malého děvčátka, nebo se objevit v šátku ala Natascha Kampuschová v jiné zemi a hned si zajistíte první stránky všech deníků. Že by se snad někdo zdržoval zkoumáním onoho dopisu, než jej zveřejní, na to není čas, ani vůle. Natož aby se někdo

na páté straně

zabýval tím, proč ona dívka říká to či ono. „Do toho se pustíme zítra, oni si to lidi nějak přeberou“ – takový je postoj redakcí. Jenže zítřejší spekulace jsou už druhořadým zbožím, většině čtenářů uvízne informace o nešťastné sympatické dívce v šátku. Z novin se tak stává hlásná trouba jednotlivých aktérů kauzy. Není prostě nad to, pokusit se dostat na svou stranu veřejnost před tím, než budou úřady či soud rozhodovat o něčem konkrétním.

V takové situaci už jeden neví, zda není neškodnější bezduché žvástání rozhlasových moderátorů, jaké třeba bylo možné zaslechnout na jedné celostátní stanici, kdy na anketu mezi lidem museli být dokonce dva: „Kauza Mauzerová pokračuje. Stále se neví, zda je rodina spojena se sektou nebo jestli obchoduje se záběry zneužívaných dětí. A do toho všeho záhadná Anna nebo jak se vlastně hledaná dívka jmenuje. – No, pravda je, že tahle kauza už

přeci jenom trošičku ochabuje a lidi už třeba i unavuje, takže se ptáme, co si myslíte o celé kauze.“

Pravda je, že pokud opravdu chcete znát pravdu, nekupujte si noviny, vypněte rádio a televizi a počkejte si, až celý mediální humbuk utichne. Skutečné informace se pak zveřejňují v malém článku na páté či šesté straně.

Jiří T. Král

VYŠLO LETNÍ 40. ČÍSLO PSÍHO VÍNA

Z OBSAHU:

BÁSNĚ: viola fischerová | stanley h. barkan
| janusz wójcik | stanislav denk | edgar
engelschlaeger | lubor kasal | ivo harák
| petr hrůška | alexandr rozenbaum...

PRÓZA: josef holcman | petr pazdera payne...

ROZHOVOR: radim kopáč

RECENZE: františek všetička | jakub grombř
| milan hrabal | vladimír novotný

GALERIE: michal macků

PŘÍLOHA: karel zlín | nedaleko pyramid & sonety
seléně

PSÍ VÍNO | ČASOPIS PRO SOUČASNOU POEZII | XI. ROČNÍK | 2007 | Č. 40
VYCHÁZÍ S PŘÍSPĚNÍM MINISTERSTVA KULTURY ČR
VYDÁVÁ: PETR ŠTENGL, NAKLADATELSTVÍ A VYDAVATELSTVÍ
E-MAIL: P.STENGL@CENTRUM.CZ | HTTP: WWW.VOLNY.CZ/PSI.VINO
TISK: CALAMARUS PRAHA | DISTRIBUCE: KOSMAS
PŘEDPLATNÉ: KACERICE@CENTRUM.CZ | CENA: 30,- Kč

Místo Bavoráka Wartburg a dva tisíce

Letecké společnosti, jak známo, používají zvláštní, poměrně svébytnou obchodní taktiku. Prodají víc letenek, než je míst v letadle, doufajíce, že se někteří z pasažérů nedostaví. Pokud se jejich očekávání nenaplní, přemlouvají krátce před odletem cestující, aby výměnou za jistý finanční obnos letěli další den, případně to vzali s mezipřistáním zpravidla někde zcela mimo osu původně zamýšleného letu a s příslušným zpožděním.

Kdyby tohle dělal každý, to by to na tom světě vypadalo, hudoval jsem, když jsem takhle jednou mířil v neděli večer z Prahy do Bruselu zkratkou přes Vídeň. Nicméně jsem po chvíli přemýšlení uznal, že by se touhle cestou zase člověk dostal k věcem, o které by ho za normálních okolností ani nenapadlo usilovat, a ještě by si přivydělal. Vždyť já bych třeba jinak vídeňské letiště nikdy nepoznal!

Přišel bych si například do knihkupectví pro dlouho toužebně očekávaného, protože dosud nevydaného Milana Kunderu a prodavač by mi sdělil, že je mu líto, že přijali více objednávek, než je kusů Kundery, a nabídl mi, jestli místo toho nechci třeba nejnovější Rosamunde Pilcherovou a k ní dvě stovky jako kompenzaci. A já bych pak zjistil, jak si nad tím německým dojákem krásně popláču (což se mi u Kundery nikdy nestalo) a ještě si za utržený peníz zajdu na dobrou večeři. V restauraci by mi sice řekli, že specialita, kterou jsem si objednal, před chvílí došla, ale když přijdu druhý den ráno, určitě bude, a navíc mě odškodní stovkou.

Nebo bych se dostavil vyzvednout si řádně zakoupenou a zaplacenou pračku,

jenže ouha, vzhledem k neočekávané silné poptávce po tomto novém modelu by v prodejně měli jen tři exempláře a očekávali ještě dalších pět zákazníků. A jali by se mě přemlouvat, že šaty, co mám na sobě, vypadají

velice čistě a klidně bych mohl na pračku ještě pár dní počkat, případně by mi nabídli na přechodnou dobu aspoň sušičku, kterých mají zrovna přebytek. S velmi výhodnou finanční náhradou samozřejmě. A tak bych si to špinavé prádlo aspoň pořádně usušil a po večerech měl estetický zážitek z toho, jak v té sušičce plovává v pestrobarevných obrazech.

Ve stejném potenciálním nebezpečí jako místa v letadle jsou určitě místa v divadle, i když taktika přebookování (česky: přerezervování) se naštěstí alespoň na českých scénách ještě masově nerozšířila. Sem tam se sice stane, že je nutné kvůli technické závadě nějaký ten doubleseating (česky: dvojsezení) řešit, ale to se vždycky poměrně rychle a smírně vyřeší přistavením židle (což v letadle nejde, protože by židle blokovala uličku a letušky by nemohly roznášet jídlo a to je z hlediska mezinárodních úmluv o letecké dopravě nepřipustné).

Je ovšem pravda, že v některých oblastech by mě ani milionové odškodnění nepřimělo k tomu, abych alternativní nabídku přijal. Třeba kdyby mi v nemocnici nabízeli, že vzhledem k přetížení chirurgů by mi mohl slepé střevo odoperovat momentálně volný dietolog. Nebo kdyby mi na vymalování pokoje nabízela firma v rámci optimalizace svých lidských zdrojů místo malíře-řemeslníka malíře-akademika.

Napadá mě ale i situace, v níž bych navrhovaný odklad naopak rád přijal i bez finanční kompenzace: kdyby mě na onom světě požádali, jestli bych nechtěl umřít o pár dní později, protože mají přebookované márnice.

Honzy Hanzla

Sex!

Vraždy!

Plyšáci!

Podobrazník...

Šmidingerova knihovna ve Strakonících
a Město Strakonice
vyhlašují VI. ročník

Literární a výtvarné soutěže o cenu prof. Antonína Voráčka

Soutěž si klade za cíl:
objevovat a podporovat nové talenty, rozvíjet osobnost
podnítit zájem o svůj domov, nalézt nové pohledy na skutečnosti kolem nás
připomenout osobnost profesora Antonína Voráčka, děkana, profesora strakonického gymnázia,
převora maltézského řádu (20. 6. 1889–16. 4. 1978).

Soutěž je určena studentům středních škol České republiky, pod patronací starosty města.
Tématem je *vztah k domovu, méně známé tváře života, očekávání, co mi v životě chybí,
nové pohledy na problémy a málo frekventovaná témata.*

Pro rok 2007 je tato soutěž výjimečně rozšířena o kategorii:
dospělí

Celá soutěž se uskuteční v těchto čtyřech kategoriích:
básnická tvorba
beletrie
naučné pojednání
ilustrace, plakát.

Uzávěrka soutěže je 15. 10. 2007.

Soutěžní příspěvky zasílejte v maximálním rozsahu 5 textových stran ve třech vyhotoveních na adresu:
Šmidingerova knihovna Strakonice, řed. Mgr. Ivana Parkosová, Zámek 1, Strakonice II, 386 11.
Obálku označte „LS 2007“. Lze také poslat elektronicky na e-mail: parkosova@knih-st.cz.

Své jméno, příjmení, datum narození, trvalé bydliště, školu, e-mail napište na zvláštní papír,
který samostatně vložte do obálky k zasílaným příspěvkům. Ty nijak neoznačujte.
Dále připište souhlas se zařazením vašich osobních údajů do databáze soutěžících a s případným zveřejněním textu.
Bez těchto údajů nemohou být příspěvky zařazeny do soutěže.
Pokud lze poslat příspěvky na disketě nebo e-mailem, pomůžete nám tím při dalším jejich zpracování.

Členové poroty budou během měsíce října a listopadu 2007 hodnotit zaslané příspěvky podle tematické a formální úrovně,
jejich stylu a myšlenkového přínosu.

Soutěžní příspěvky bude hodnotit 9 členná odborná porota, budou hodnoceny anonymně.
V každé kategorii porota udělí 3 ceny, popř. čestná uznání.

Všichni účastníci soutěže budou pozváni na slavnostní vyhodnocení v měsíci prosinci 2007.

Z vybraných příspěvků vyjde sborník prací.

**V příštím čísle (vychází 1. srpna 2007)
najdete:**

Adélu Irmu Miencilovou

Petra Fialu

Samuela Titěru

Na shledanou příště!
Ne za pomeňte!